

Šiame numery

DIALOGO IR LITERATūros HEROJŲ
BEIEŠKANT.
POKALBIS SU IV DAINŲ ŠVENTĖS VYKĖ.
KOMIT. PIRM. DR. GEDIMINU BALUKU.
KĄ SAKO SIEMETINIS "TRAVIATOS"
DAILININKAS — JURGIS DAUGVILA.
EGZOTISKASIS AGNĖS LUKSYTĖS
"KALNŲ VELNIAS".
IVAN FRANKO EILĖRASČIAI
PO KONCERTO — APIE TAUTINIUS SOKIUS
IR SOKĖJUS APLAMAI.
RAILA ATSAKO SALIUI DEL ANČKŲ.
TREČIASIS JUOZO KRALIKAUŠKO
MINDAUGINĖS EPOCHOS ROMANAS.
NAUJI LEIDINIAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Kad visa tai nesibaigtų, kai mūsų jau nebebus

Pokalbis su IV Dainų šventės vykdomojo komiteto pirmininku dr. Gediminu Baluku

Mielieji mūsų bendruomenieji, ypač tie žmonės, kurie sugeba kilti pasirinktos profesijos srityje, rūpinasi savųjų šeimų ateitimi bei jų tautiškumu, o taip pat dar randa laiko ir noro prisiminti karais net labai atsakingas pareigas mūsų kultūrinės ar visuomeninės veiklos dirvonuose. Vienas iš tokių asmenų yra IV Dainų šventės vykdomojo komiteto pirmininkas dr. Gediminas Balukas. Profesinėje srityje jis žinomas kaip geras ginekologas, nuo 1958 m. Loyolos universiteto klinikinis instruktorius ir chirurgas šv. Kryžiaus ligoninėje. Šeimoje jis yra 3 jaunuolių tėvas, kurie yra baigę lituanistines mokyklas ir dalyvauja organizuotoje jaunimo veikloje. Balukų vyriausias sūnus Andrius yra pasekęs savo motinos dail. Vandos Kanytės — Balukienės pėdomis — jis studijuoja meną San Francisco meno akademijoje ir ten atžymėtas aukščiausiais pažymiais. Taip pat jis jau pasirodęs ir lietuvių dailininkų grupinėse parodose.

Gi lietuviškoje visuomeninėje veikloje dr. G. Balukas daugiausia laiko yra pašventęs Lietuvos fondui, eilę metų būdamas ir dabar tebesąs jo tarybos pirmininku. Taip pat savo laiku jis ėjo ir visą eilę kitų pareigų savojoje bendruomenėje. Bet tai surašyta Lietuvių enciklopedijoje. Šiandien mes dr. G. Baluką pristatome kaip IV Dainų šventės vykdomojo komiteto pirmininką, o čia spausdinamam pasikalbėjime stengiamės atskleisti ir jo praeities dienas, kurios, kaip matysim, daugeliu atveju atliekamu nuo mokslo laiku buvo skirtos savajai dainai, tautiniam šokiui ir sportui.

Mano tėvai buvo balsingi, tai ir aš, šokių tokį balsą iš jų paveldėjęs, traukdavau dainas iš pečių. Mane tuo metu stebino tėvelio lotynų kalbos žinojimas, kada jis kunigui padėdavo giedoti per laidotuvių apeigas (šiuo metu galvoju, kad tėvas išmoko lobar tebesąs jo tarybos pirmininku. Taip pat savo laiku jis ėjo ir visą eilę kitų pareigų savojoje bendruomenėje. Bet tai surašyta Lietuvių enciklopedijoje. Šiandien mes dr. G. Baluką pristatome kaip IV Dainų šventės vykdomojo komiteto pirmininką, o čia spausdinamam pasikalbėjime stengiamės atskleisti ir jo praeities dienas, kurios, kaip matysim, daugeliu atveju atliekamu nuo mokslo laiku buvo skirtos savajai dainai, tautiniam šokiui ir sportui.

— Kurie įspūdingiausi prisiminimai iš Lietuvos, puoselėjant dainą, sportą ar kitas apraiškas? Kiek prisimenam, jūs savo laiku buvot ir puikus krepšinininkas?

1937 m., kada Lietuvos krepšinio rinktinė laimėjo Europos meistrų vardą, visame mūsų krašte paplito krepšinio žaidimas. Nuo tos aistros neatsilikome nei Alytaus gimnazijos mokiniai. Atsimenu, kaip 1938 m. buvo organizuojami krepšinio pasitobulinimo kursai prie Kauno Kūno kultūros rūmų, mūsų gimnazija pasiuntė net keturis krepšinio žaidėjus į Kauną. Jų tarpe ir mane. Nepaprastai mus stebino tų kursų lektoriai (Lubinas, Kriaučiūnas ir kt.), jų aukštas krepšinio žaidimo lygis. Vėliau man teko vadovauti Alytaus gimnazijos krepšinio rinktinę, o

Dr. Gediminas Balukas, IV JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventės vykdomojo k-to pirmininkas

Nuotr. V. Noreikos

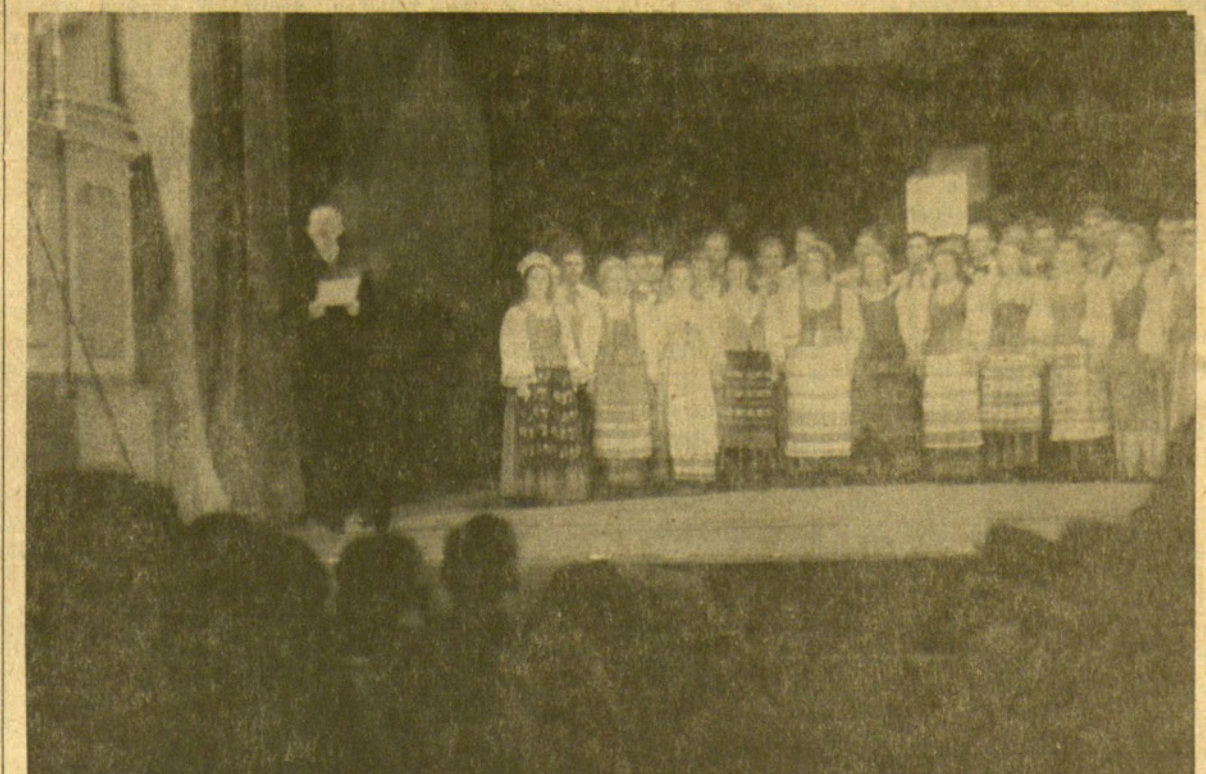
studijuojant Vytauto D. universitetą, žaidžiau universiteto ASK (Akademino sporto klubo) komandą. 1944 m. birželio mėn. Kaune įvyko 10-ties geriausių Lietuvos krepšinio komandų pirmenybės. Mūsų ASK krepšinio rinktinė laimėjo III vietą (žinant to meto aukštą krepšinio lygį, tai buvo mums, studentams, didelis laimėjimas). O man asmeniškai tai labai malonus prisiminimas, nes aš tais metais buvau ASK krepšinio komandos kapitonas. Per pirmenybes laimėta taure parvežiau į tėviškę ir užkasiau giliai į žemės, nes artėjo frontas. Vėliau sužinojau, kad 1945 m. ASK komanda tapo Lietuvos meistrė. Bet manęs tuo laiku Lietuvoje nebebuvo, o čia atpa-

koti atsiminimai liko patys maloniausi.

— Kas be ko, regis ir iš "Čiurlionio" ansamblio dienų turėtų būti likę įdomių prisiminimų?

— Kaipgi neprisiminsiu "Čiurlionio" ansamblio? Ten susipažinau su savo žmona — Vanda Kanyte. Ji Čiurlionietė nuo pirmųjų ansamblio įsikūrimo dienų Vilniuje, nes tuo metu Vanda studijavo Vilniaus Meno akademijoje. O istorija taip suko ratą, kad mano pirmoji pažintis su "Čiurlioniu" buvo Vienoje, Austrijoje 1944 m. rudenį. Tuo laiku dar trūko vienerių metų iki medicinos studijų diplomo. Načiai į universitetą nepriėmė. Buvau laimingas, dirbdamas paprastu sanitaru Vienos universiteto klinikoje. Nebeatsimenu iš ko tuo metu sužinojau apie "Čiurlionio" atsiradimą Vienoje. Vieną vakarą, draugų pakalbintas, atsidūriau ansamblio repeticijoje. Puikų įspūdį paliko ansamblio vadovai maestro A. Mikulskis ir taut. šokių vadovė M. Baronaitė. Ypatinai traukė taut. šokiai, nes buvau šokęs metus laiko Kaune VD universiteto taut. šokių ansamblyje, kuriam vadovavo p. Baltrūnienė. Vos įsijungęs į "Čiurlionio" ansamblį, buvau laikomas geresniu šokėju, negu dainininku. Ypatinai mane Marytė Baronaitė pakėlė į "aukštybes", kai buvau pakviestas šokti solistu, atliekant Lenciūgėlį. Tarp kitko, Vanda Kanytė buvo viena iš šokėjų, su kuria ir teko šokti tą šokį.

Truputį nukrypstant nuo temos, čia man prisimena charakteringas pasikalbėjimas Chicagoje šių metų pradžioje su vienu "Čiurlionio" ansamblio veteranu. Jo nuomonė buvo, kad dr. L. Kriaučiūnas yra daug geresnis dainininkas, negu šokėjas, ir šiū

Iš tėvynės išbėgęs "Čiurlionio" ansamblis 1945 m. vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės šventės proga, dar karui tebesiaučiant, dainuoja Kemptono lietuviams. Kalba prof. Steponas Kolupaila.

DIALOGO IR LITERATūros HEROJŲ BEIEŠKANT

Daug rimtesnėm temom tik dėl su J. Gld. pasisėkėti yra pagalvojama, mažiau mūsų vienas malonumas. Problemų kėlimas sukelia dialogą, iš kurio nubyra gal tik net ranka. Ir todėl J. Gld. "Kodėl skundžiamės ir gražome rankas" Kertinės parastės minčių pratėsimas naujom "Romanų tematiką užkludžius" (Kertinė parastė, š. m. 79-14 nr.) mintim yra sveikintinas, nebologai apšviečiantis romano problemą iš amžinos naujų temų ieškojimo pusės. Apie tematikos vienodumą yra kiek pasisakę ne tik XX "Draugo" romano konkurso pirmininkas, iš ko ir gimė "Kodėl skundžiamės ir gražome rankas" mintys, bet apie tai šneketi ir šnekės mūsų kritikai, ir norint amžinai girti tai, ką jau turime. Ir tikriausiai J. Gld. nėra vienas iš tų, kurie sako, jog mūsųose viskas tvarkoj. Atrodo, kad ir J. Gld. yra įdomesnis dialogas apie literatūrą, kaip tik toks, kurio mūsiškiai vengia. To

(Nukelta į 2 psl.)

— Esat džūkas, taigi, saulėtos, nuoširdžių žmonių ir dainingos Lietuvos dalies augintinis. Ar gimtoji aplinka turėjo įtakos pamilti lietuvišką dainą ir kada įvyko Jūsų tiesioginis, jei taip galima išsireikšti, organizuotas susijungimas su daina?

— Šiuo klausimu pajudint labai jautrius ir nostalgiskus vaikystės bei jaunystės prisiminimus. Nežinau kodėl, bet šiuo metu man dingtelėjo vieno jauno lietuvių peoto (pavardės neatsimenu) nuotaikingas ketureilis, kur jis rašo apie nemarią ir šviesiaplaukę jaunystę, apie džiaugsmo ir juoko sūkuriuose plaukiančias dienas. Dabar net negalėčiau paaiškinti, kodėl jaunystė būtinai turėjo būti šviesiaplaukė, bet ji tikrai buvo šviesi kaip Baltijos gintaras ar Dzūkijos geltonas smėlis. Ir gal dėl to, kad, vos gavus gimnazijos brandos atestatą, mūsų Lietuvą užpuolė raudonoji, o vėliau rudoji

— Bet idėjos, nors tik knygoje su juo susipažinus, ateina galvon. Štai, kad ir tokios. Ar lietuvių išsivio charakteris tinka litera

Pokalbis su dr. Gediminu Baluku

(Atkelta iš 1 psl.)

lė, kad dr. Kriauciūnas perimtu Dainų šventės vadovavimą, o mane norėjo perkelti į Tautinių šokių šventės vadovus. Idomus pasiūlymas, ar ne...

Kaip filmų juostoj slenką "Čiurlionio" ansamblio istoriją. 1944 m. žiemą (prieš pat Kalėdas) ansamblis atsiranda Berlyne, nes čia buvo progos koncertuoti savo tautiečiams. Bet po kelių koncertų didesnė dalis čiurlioniečių buvo išskirstyta po Berlyno "Siemens" fabrikus, kitus net gaudė apkasų ir sutvirtinimų statybai apie sostinę. Mūsų padėtis Berlyne kasdien blogėjo. A. Mikulskis ir M. Baronaitė stengėsi visomis jėgomis išlaikyti ansamblį. Laimingu sutapimu beveik visi ansamblio nariai gavomė leidimus iš Berlyno išvažiuoti į Kempėnų. Čia daug pasidarbavo ansamblio narys Jonas Dagys, kurs gerai mokėjo vokiečių kalbą (dabar jis gyvena Australijoje). Bėgome iš Berlyno, miestui degant, prieš pat didįjį šio didžiausio Vokietijos miesto bombardavimą, kurio metu Berlynas tapo griuvėsiais. Sakysčiau, pati Dievo Apvaizda lėmė "Čiurlionio" ansambliui pasitraukti iš Berlyno paskutinę akimirą. 1945 m. vasario 16 d., dar karui tebeeinant, iš Berlyno laimėjusieji pasitraukę, "Čiurlionio" ansamblis pasirodo Kemtėne Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime. Tas koncertas — tai vienas iš giliausių įspūdžių, kuris manje liko. Savo archyvuose suradau ir nuotrauką, darytą minėto koncerto metu.

Karo pabaigoje susitinkame prie pat Šveicarijos-Austrijos sienos. Ateina "Čiurlionio" triumfo dienos. Prancūzų karinės valdžios esame pakviesti į didingą sąjungininkų pergalės šventę, kur dalyvauja daugiau kaip 90 generolų (amerikiečiai, anglai, prancūzai ir keli rusai). Toje šventėje dalyvavę generolai tikrai jos ilgai nepamirš. Lygiai kaip ir mes čiurlioniečiai, buvę tos šventės programos atlikėjai. Jei nacinėje Vokietijoje buvome persekiojami ir išsklandomi, tai ši karta mes jau tapome dalimi didžiosios pergalės šventės.

Dar daug lieka mielų prisiminimų iš "Čiurlionio" dienų Vokietijoje. Kiek žinau, yra rašoma "Čiurlionio" ansamblio istorija, kur rasime idomų detalių iš to ansamblio odisejos ir garbės dienų, savo koncertus skaičiuojančio ne šimtais, bet tūkstančiais, įskaitant pasirodymus Lietuvoje, Europoje, JAV.

Baigdamas prisiminimus apie

savo dienas, praleistas "Čiurlionio" ansamblyje, negaliu pamiršti maestro Alfonso Mikulskio ir Onos Mikulskienės, kurie savo gyvenimą paaukojo savo antrajai šeimai — "Čiurlionio" ansambliui ir kartu Lietuvai.

— Kada tiesiogiai susidūrė su išeivijos lietuvių dainų šventėmis, nes ši, Jūsų vadovaujama, bus jau ketvirtoji?

— Buvau pakviestas į II Dainų šventės finansų komisiją kaip Illinois Lietuvių gydytojų draugijos tuometinis pirmininkas. Tos komisijos pirmininkas tada buvo Chicago Savings and Loan Assn. prezidentas John Pakel, Sr., o vykdomojo komiteto pirmininkas — mano kaimynas iš Lietuvos prel. Ig. Albavičius. Prelato šįandien jau nebėra gyvųjų tarpe, tuo tarpu finansininkas John Pakel, Sr. ir šios Dainų šventės repetitorijos metu pažadėjo pamaitinti visus suvažiuosiuosius šventėje choriistus. Tadgi, kaip matote, pažintys ir bendras darbas yra vaisius atečiai.

— Ar ką bendro turi tas paskutinis mėnesiais pasireiškęs ypatingas jauniosios kartos atstovų tiesiog spontaniškas entuziazmas Lietuvos laisvės ir laisvės ieškančių brolių gelbėjimo reikale su dainų bei tautinių šokių šventėmis ir aplamai mūsų visų visuomeniniu bei kultūriniu judėjimu?

Alfonso Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis 1945 metų vasarą Vokietijos Alpe. Sėdinčio būrio viduryje čiurlionietis Gediminas Balukas.

— Manau, kad visiems mums buvo malonu matyti jauniosios lietuvių kartos (daugumoj studentų) aktyvumą Brazilijoje, Simono Kudirkos ir Simonaikių gelbėjimo reikale. Senas posakis sako, kad nelaimė suartina žmones. "Jaunujų" ir "senių", jeigu

taip galima išsireikšti, generacijų skirtumai pradingo po to, kai "Margutis" oro bangomis paskelbė apie Brazilijos nebaigtą žygį į laisvę. Tiesiog reikėjo stebėtis mūsų jaunųjų akademikų lietuviškumu, darbštumu, pasižymėjimu ir idėjų įvairumu gelbstintį ir mirtingą pavojų patekusius mūsų tautiečius. Šie įvykiai priminė laisvajam pasauliui, kad Lietuva yra gyva, kad mūsų jaunoji karta aktyviai dabar jungiasi ir vėliau jungsis į lietuviškąjį išeivijos gyvenimą.

Bet ne paslaptis, kad dalis jaunimo, kurie tėvų buvo vežioja-

— Esat Lietuvių fondo tarybos pirmininkas, gerai pažįstat fondo narių eiles. Tad kyla klausimas, ar tas visas mūsų visuomeninis bei kultūrinis bruzdėjimas turi įtakos, kad žmonės daugiau aukotų gyvybinę reikšmę visam mūsų kultūriniam gyvenimui turinčiam Lietuvių fondui?

— Lietuviškoji visuomenė visuomet labai jautriai atsiliepia į visus teigiamus visuomeninius bei kultūrinius bruzdėjimus. O Lietuvių fondas kaip tik yra to teigiamo bruzdėjimo pavyzdys. Šiame fonde aktyviai dirbu netoli dešimties metų (1972 m. bus iškilmingai paminėtas LF dešimtmetis) ir man malonu paminėti, kad LF įkūrė dr. Antano Razmos ir jo bendraminčių darbas mūsų visuomenėje liko teigiamai į lituanistines mokyklas bei jaunimo organizacijas, šalinasi nuo tautinės veiklos. Jiems noriu pakartoti kelis sakinius iš dr. Girinaiš veikalo "Tauta ir tautinė ištikimybė", kur sakoma: "atsiri- bojimas nuo tautinės kultūros ir išilijimas į kitą pirmiausiai vyks-

to tuose individuose, kurie iš viso tik negiliai, paviršutiniškai suaugę su atsinešine kultūra ir pasitenkina išoriniu dalyvavimu naujojoje." Prancūzų filosofo Renano žodžiais tariant, "tauta yra siela, dvasinis pradai, pasidžiavimas bendra praeitimi, norint būti drauge ir bendrai kurti ateitį. Tautybė paprastai yra paveldima iš tėvų, iš tautos, kurioje gimstama. Tuo atveju daugiausia lemia tautinė kultūra, pirmoji eilė kalba, kurioje išaugama. Vien gimimu ar kilme, be atitinkamo jaugimo kultūrai, žmogus savaime neišsijungia jokiu visuomenėn..." Manau, kad paskutinės dvi citatos yra skirtos tiems mūsų jauniesiems ar jauniosios kartos žmonėms, kuriems savokos kaip tauta ar tautinė ištikimybė nevisai yra suprantamos. O tokios masinės bendros šventės, kaip dainų, tautinių šokių ar kitos, tą savoką kaip tik akivaizdžiai dar daugiau ryškina.

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Vienas iš pagrindinių rūpesčių buvo suorganizuoti darbingą šios šventės vykdomąjį komitetą. Turiu prisipažinti, kad tai pavyko visu šimtu nuosimčių. Visi komiteto nariai yra darbingi, su dideliu visuomeniniu patyrimu. Didžiausią našta neša mūsų muzikai — jų rankose yra chorų paruošimas. Malonu pastebėti, kad muzikai ir repertuaro komisija, vadovaujama muz. P. Armono, pradėjo savo darbą prieš dvejus metus ir jiems už tai atitenka didžiausias kreditas. Šalia Dainų šventės vykdomojo komiteto dar veikia 16 atskirų komisių. Iš to galite suprasti, kad šventės darbas yra komplikotas ir pareikalaus daug prakaito. Vienas iš degančių rūpesčių yra lėšos, Tikiuosi, kad mūsų visuomenė supranta šios didelės mūsų tautinės manifestacijos — dainų šventės reikšmę, ir mus parems. O lėšos ir yra paskutinis kelio grumstas, artėjant į šventės ruošimo finalą.

mai įvertintas. Štai iliustracijai keletas statistinių žinių: LF iš savo pelno per devynerius metus yra paskyręs 131,000 dolerių lietuvių kultūrai, švietimui ir mokykloms paremti (i šią sumą įeina ir šių metų pelnas — 31,000 dol.). Pagrindinis kapitalas šiuo metu siekia netoli 700,000 dol. Kada fondas pasieks savo tikslą — surinks vieną milijoną dolerių, tai kasmet, lyg tas geras Lietuvos girių aitvaras, galės pilti į lietuviškos kultūros aruodą po 70,000 ir daugiau dolerių. Tokią ateitį pramatom su visų bendra pagalba.

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Vienas iš pagrindinių rūpesčių buvo suorganizuoti darbingą šios šventės vykdomąjį komitetą. Turiu prisipažinti, kad tai pavyko visu šimtu nuosimčių. Visi komiteto nariai yra darbingi, su dideliu visuomeniniu patyrimu. Didžiausią našta neša mūsų muzikai — jų rankose yra chorų paruošimas. Malonu pastebėti, kad muzikai ir repertuaro komisija, vadovaujama muz. P. Armono, pradėjo savo darbą prieš dvejus metus ir jiems už tai atitenka didžiausias kreditas. Šalia Dainų šventės vykdomojo komiteto dar veikia 16 atskirų komisių. Iš to galite suprasti, kad šventės darbas yra komplikotas ir pareikalaus daug prakaito. Vienas iš degančių rūpesčių yra lėšos, Tikiuosi, kad mūsų visuomenė supranta šios didelės mūsų tautinės manifestacijos — dainų šventės reikšmę, ir mus parems. O lėšos ir yra paskutinis kelio grumstas, artėjant į šventės ruošimo finalą.

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Grižtant tiesiogiai prie Dainų šventės, kuo ji skirsis nuo buvusios ir kokie svarbiausi rūpesčiai ją organizuojant?

— Dažnai tenka girdėti, kad ypatingai provincijos ir parapiniai choral mažėja, nes jaunoji karta sunkiai į juos jungiasi. Tuo tarpu spaudoje skelbiama, kad IV dainų šventėje dalyvaus rekordinis chorištų skaičius — net 2,000. Kur slepiasi tikroji tiesa?

— Tikiu, kad provincijos ir parapiniai choral mažėja. Bet tai nėra vien mūsų jauniosios kartos kaltė, o poveikis kai kurių šiandieninių bažnytinio reformų. Paskutiniai liturginiai pakeitimai bažnyčios chorų reikšmę labai sumažino. Tai jaučia jau ir lietuvių išeivija. Dėl rekordinio chorištų skaičiaus noriu pažymėti,

kad chorams yra išsiųsta Dainų šventės repertuaro 2,000 vienetų. Tam tikrai daliai nubyrėjus, šventėje tikimės tikrai turėti apie 1500 dainininkų.

— Koks Jūsų bendras žodis ir prašymas dainininkams bei plačiajai visuomenei būsimosios šventės proga?

— Pirmiausia prašau moralinės bei materialinės paramos. Manau, kad šios šventės reikšmės mums lietuviams, o ypatinai jaunajai kartai, aiškinti nereikia, nes ji yra pakankamai išreikiama, nes ji yra pakankamai išreikiama.

(Nukelta į 7 pusl.)

DR. C. K. BOBELIS
CHIRURGIJA
Tel. 695-053 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5949, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm., ketv., 1 iki 7 popiet; antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR. 6-2400
Val: pagal susitarimą. Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktadi. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
GRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISEN-EISINAS
Akių ir moterų ligų
Ginekologinė Chirurģija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rezid. — Prospect 8-9051
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštadi. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYMPIE 2-1351
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 St. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525
Telef. veikia 24 val.

Tel. — REHANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvio gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3325 W. 59th Street
Val: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštadi. 12-2 val. p. p. trečiadi. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadi., nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1105
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto OLYMPIE 2-4155
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien — 8 val. ir 6-8 val. vak. Išeivius trečiadienius šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HEMLOCK 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

PLATINKITE "DRAUGĄ".

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Ofisui laikinai uždarytas, apie atidarymą bus pranešta vėliau.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Daman Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7800
Valandos tik pagal susitarimą.
Trečiadieniais uždaryta

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 5 v. r. Treč. ir šeštadi. 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma ligonius tiksliai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslių ir Prostato CHIRURGIJA
Ofisas 2656 West 63rd St.
Val: antradi. nuo 1-4 popiet ketvirtadi. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5548

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REHANCE 5-4416
Rez. GROWELHILL 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v. penktadi. 10-11 ryto, 2 iki 8 val. vak. šeštadi. 1 iki 4 val. vak. Treč. ir šeštadi. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. šeštadi. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmiausia ligonius tiksliai susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak. penkt. ir šeštadi. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8; penkt. 8-5. Šešt. pagal susitarimą.

Kertinė Paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

tūrai? Koks jis herojus? Jis plokščiai plepus; mėgsta pavalyti ir gražius namus su gražiais baldais ("Kū-kū"); kiti — vietiniai jam jau nėra žmonės; jis mato tik savo pėdas, visur ir apie viską moralizuoja. Jis nuobodus. Apvalius jį nuo to, kas dar belieka? Reikia, tur būt, idomesnes "nedorybes" prie jo "klipuoti". Bet ir po to, tiesiog bausi, kai toks išeivis svarbiojo romano vietoj gali staiga vėl prašnekti tik apie antvalandžius, šnapšeli, susirinkimėlius, partijėles, atostogėles, aukštąją politiką ir žemą pasaulio kultūrinį lygį. Pasidairykime, kiek tokių potencialių "herojų" mūsų aplinkoj!

Betgi mūsų rašytojai herojus tiesiog kurte sukuria. Tik ar

kūrinyje atpažįstame išeivį? Apie tikrą išeivį netyčiom iš vietinių kažkas pasakė: užsidaręs, šneka apie vieną ar dvi temas, kartais net įkyriai nuobodus. Ar iš tokio galima padaryti stiprų romano herojų? Literatūriniai pakeistai, ar jis tampa "žmogumi", ar tik literatūrinis, abstraktusis daiktas?

Dialogą tęsiant, vėl kyla klausimas. Istorijoje literatūrinis pamatus gavome iš išsilavinusių dvasiškų, kas yra reikalinga kitių tautų literatūroje. Jų įnašas mums yra didelis ir sveikintinas. Bet tik Putinas suabejojo dvasiškio pilną pajėgumą atvaizduoti autentiškąjį pasaulietį, lygiai kaip anglas Chr. Derrick "The writing of novels" abejoja pasauliečio pajėgumu pilnai suprasti dvasi-

kio gyvenimą; rašyti romaną apie dvasiškį, jam atrodo, pasauliečiui yra labai sunku. Gal ir gali? Bet ar taip mūsųose jau padėti istoriniai pamatai neveikia naujo literatūrinio pastato? Gal ne laikas dar dėti stogo šiam pastatui? Ir premijom, kad ir naudingom, jo neužklosime, pasakytų čia griežtesnis kritikas Sietynas.

Juk po Joyce, Kafkos, "Nau-sea", Camus ir kitų daug kas pasikeitė ir ne viską mes dar gerai žinome. Kodėl Tolstojui nebuvo duota Nobelio premija? (ėr. I. Wallace, The writing of one novel.). Kaip didelė yra ekspresionizmo stoka mūsų rašytojų? Kas atsitinka sprendžiant dar neišspręstas, užsilikusias problemas literatūroje, literatūros vertinimui — kritikos psichologizmui ir t. t.? Tai vis problemos, vertos mūsų dėmesio; jei norime žiūrėti į priekį, bet ne atgal.

Turime ir herojų. Bet ir to istorinio herojaus atomazga jau žinoma iš anksto. Man atrodo,

kad "Kryžių" Kreivėnas ir "Baltos drobulės" Garša yra dirbtiniai sukurti. Jų nebuvo ir nėra mūsų tarpe. Tai kokie jie "žmonės"?

Kaip "atrasti" herojų, kaip "apvalyti" išeivį nuo plokščio ydų, tarškų? Meluoti apie jį? Padaryti tokį, koks jis yra, ir tuo padaryti komediją, ar duoti sau tokią temą, kur jis visai nesipainiotų po rašytojo kojom? Ar intriga, forma, emocija yra nesvarbios? Ar reikia tik rašyti, niekad neabejoti, ir iš to vis kas nors išeis? Kai konkursuose skundžiamasi tematika, gal iš tikrųjų apie ką kita galvojama? Mūsų dešimtmečiai vaikai šiandien rašo: "Stoviu ir matau tokią žalią žmogų; gal iš mėnulio?" Argi tai fantazija? O gal mums visiems šiandien reikia "Time machine"?

Bet vis tiek gerai, kad žmonės dar skaito, ginčijasi, rūpinasi, domisi, parašo, visai ne numodami į šitai ranka, nes nori vien gero, ne blogo, visai mūsų išeiviskai literatūrai. O tada

pro ir contra nuomonėse ne vien nu atveju išryškėja ir auksinio vidurio pozicija.

P. Mln.

Užkalbinam šiame tinės Traviatos dailininką Jurgį Daugvilą

— Pats veiklas ir jo vadovai nusprendžia tą ar kitą scenos pastatymą. Man lieka tik maža dalis vadinamos kūrybos. Visa kita pasidaro savaime. Jokių teorijų ir kokių nors ypatingų ieškojimų čia negali būti. Stengiuosi palengvinti visą pastatymo našta, dirbdamas su visu kolektyvu.

— Kaip, iš viso, Jūs žiūrite į dekoracijas ir kolį vaidmenį joms skiriate.

— Scenos apipavidalinimas — meno šaka su visais savo dygliais bei džiaugsmiais. Tačiau darbas labai įdomus, reikalaujantis gana daug laiko bei techninio pasiruošimo. Kiekvienas pastatymas turi savitų reikalavimų. Užmojo privedimas prie finalo, paprastai stokoiant laiko, yra pats sunkiausias. Taigi čia yra ne tik pora padažytų gabalų, bet jau visas ansamblis įvairių apraiškų, suvestų į vieną vietą. Dekoracijos reikalingos tik užpildyti tuštumai ir duoti veikalo vaidiloms judėjimo plotą. Tik po to eina nuotaikos bei kiti, mažiau scenai reikalingi, dalykai.

— Jūs sutikote sukurti dekoracijas „Traviatai“. Įdomu, kaip spresite šį uždavinį: ar Jūs eisite tradiciniu keliu, o gal šiam uždaviniui ieškosite funkcionalinio sprendimo?

— Mūsų opera yra didelė savo narių skaičiumi labai mažoji, operai nepritaikintoj scenoje, opera su mažais finansiniais ištekiais. Reikia ieškoti „tikro“ kelio, kuriame apsunkinančios tradicijos daugiau ar mažiau nukrenta. Svarbu, kad tikslas būtų pasiektas bent meniškoje formoje.

— O kaip su praktišku dekoracijų išpildymu? Ar Jūs padarote tik eskizus ir duodate kam kitam išpildyti? O gal pats nesate visą našta?

— Vien tik vinių sukalimui ir visa ko surėmimui reikės poros šimtų valandų. Bet čia man jau padeda P. Adomaitis, kuris atlieka visus staliaus darbus.

— Ar „Traviata“ dekoracijų kūrėjui stato ypatingas sunku-

Jurgis Daugvila

Šv. Jurgis

nybes? Kiek žinau, joje dalyvauja žmonių masė. Ar tas faktas Jūsų nevaržo bendriniam dekoracijų komponavime, kad aktoriams būtų patogiau judėti?

— Dekoracijos yra tik pastatymo papildymas, jo įreminimas. Jokie varžtai čia neturėtų sudaryti sunkumų. Jie yra sąlyga visam išpildymui. Tam ir yra dailininkas kviečiamas, kad panaikintų visas tas sunkenybes.

— O kaip su apšvietimu? Maria High School auditorija turi gana ribotą sceninio apšvietimo galimybes. Ką ypatingo Jūs planuojate? Kokiu būdu bandysite apšvietimą pajavinti ir kokiomis priemonėmis bandysite turimą apšvietimą papildyti?

— Opera nenaudoja nei Ma-

rijos mokyklos apšvietimo, nei kitų ten turimų įrengimų. Viskas yra nuomojama. Scena padidinama, apšvietimas sustiprinamas, įjungiant daugiau šviestų taškų. Žiūrovai gal net nepastebi tų visų patobulinimų, kurie reikalingi ir mūsų operos yra naudojami jau metai po metų. Čia daugiausia savo darbo įdėda Česlovas Rukuža, kuris ir tvarko visą scenos technikinį darbą.

Kaip minėjau, pats paskutinis žingsnis prieš uždangos pakėlimą (čia įeina ir apšvietimas) yra pats sunkiausias. Prasideda „kova“ tarp dailininko ir kitų meno vadovų. Taigi ar tradicinis, ar totalinis teatras, pamatysime, uždangai atsidarius, gegužės mėnesio premjeros vakare. s. d.

IVAN FRANKO

ZEME

Zeme, mano visų vaisingiausia motin,
Tavo gėmėse glūdinčių jėgų
Bent truputį, kad kovoje tvirtiau laikyčiaus,
Duok ir man!

Duok šilumos, kuri išplečia krūtine,
Valo jausmus ir atgaivina kraują,
Kur žmonėse pažadina beribę,
Tyra meilę!

Duok ir ugnies žodžiui uždegti,
Sielom supurtyti, duok griausmingą galią,
Tiesai tarnauti, melui smekti
Duok amžiną aistrą!

Rankom jėgą duok grandinėm laužyti,
Minčių aiškumą širdyje neteisybėm išvesti,
Leisk dirbti, darbuotis, veikti,
Bedirbant numirti!

ZODŽIO REIKSMĖ

Kad tu žinotum, kiek daug reiškia žodis,
Vienas nuoširdus, šiltas žodelis!
Širdies giliis žaidžios stebuklingai
Užgyja. — Kad tai tu žinotum!
Tu, tikriausiai, pilnas skausmo ir nusiminimo,
Sučiaupęs lūpas, tyliai nepraeitum,
Tu bertum padrasinimo ir paguodos žodžius,
Šiltą lietu kalbą ant ištroškusių dirvų ir pievų. —
Kad tu žinotum!
Kad tu žinotum, kaip giliai sužeidžia
Vienas piktas, užgaulus žodis.
Kaip tyras širdis iškraipo ir suteršia
Ir visam amžiui sukietina. — kad tu žinotum!
Tu savo pyktį, kaip kandų šunį,
I tamsiausių sielos kerte uždarytum,
Neturėdamas džiaugsmo, nei karštos užuojautos,
Tu nors priekaitais nieko nepažeistum. —
Kad tu žinotum!

Kad tu žinotum, kiek daug skausmo slepiasi
Po džiaugsmo, abejingumo ir tamsos kaukėm,
Kiek daug veidų, dienų linksmy,
Ant pagulvės karštom asarom prausiasi!
Tu savo žvilgsnį ir klausą meile išaštrintum,
Ir nematomų asarų jūroje panirsi,
Jų kartumą savų kraują nuplautum
Ir suprastum visą žmogisko kvailumo siaubą. —
Kad tu žinotum!

Kad tu žinotum! Į šį seną žinojimą
Reikia įsijauti, širdimi suprasti.
Kas tamsu protui, širdžiai aišku ir akivaizdu...
Ir kitoks tau atrodytų pasaulis.
Tu širdimi augtum. Tarp gyvenimo audrų ir baimės
Tavo kelias būtų tiesus ir aiškus,
Kaip tu, kuris audroje ejo plačių vilnių keterom.
Taip tu kalbėtum ir visus kenčiančius ir skurdžius:
— Nebijokite! Tai aš!

DE PROFUNDIS

Amžina revoliucionierė
Dvasia, kuri kina stumia ir kova.
Stumia ir laime, į laisvę, į pažangą,
Ji gyva, ji dar nemirė.
Nei ponų kankinimai,
Nei carų kalėjimai,
Nei karinė drausmė,
Nei pabūklų staigimas,
Nei šnipinėjimo pavojai
Jos į karstą dar nepaguldė.

Ji nenumirė, ji gyva!
Nors prieš tūkstantmečius gimė,
Bet tik vakar išsivystė
Ir savo jėgom vaikšto,
Ir auga, stiprėja,
Ir skuba ten, kur dienoja:
Itakingu žodžiu, kalbų trimitais,
Milijonus patraukia,
Milijonai mielai eina,
Nes dvasios balsą girdi.

Dvasios balsas jaučiamas visur:
Ūkininkų vargingose bakūžėse,
Darbininkų dirbtuvėse,
Asarų ir nedalios lindynės
Ir kur tik ji nuaidi,
Dingsta asaros, liūdesys, nelaimės,
Gimsta jėga ir drąsa
Ne raudoti, o veikti.
Jei ne sau, tai vaikams,
Kovoje už geresnę dalį.

Amžina maištautoja
Dvasia, mintis, valia,
Neužleis tamsai lauko,
Dabar nesiduos supančiojama.
Atsipalaidavo piktą pražūtį,
Pasileido grūtis;
Kur pasauly tokia jėga,
Kad griūtų ja sulaikytų,
Kad užgesintų kalbos ugnį,
Kad sustabdytų auštantį rytą?

PAVASARIO ELEGIJA

Pavasari, tu mane kankini! Išsibarstai saulės blizgalais,
Šiltu alsavimu girdai, vilioji į žydą erdvę!
Lengvus debesų rutuliukus stumdymas po vaisių padangę,

Šilkinėm gijom iš jų lietutį srovėni ant laukų.
Saulėle pilkos žepės, žaisdamas, tu išmeti į orą —
Staiga, ore iš jos pasipila paukščių čiulbesys.
Savo gandrų riksmu tu sukeli samyši širdyje,
Sapną apie laisvą šalį — man šio tolimą laimę.
Tu gulbės sparnu iškeli kristolines vilnis —
Girdžiu jų džiaugsmingą pliuskenimą melsvos upės toliuose.
Matau, kaip žuvėdra, tu virpi visų gilių vandenių.
Kaip palei platų Dniestrą linksti tampriais karklais.
Pavasari, tu mane kankini! Milijonais spalvų ir linijų,
Visa savo išvaizda šauki: laisvė, judėjimas, gyvenimas!
Lyg šapelį neši mane į tą sraunumą,
Naujus jausmus gimdai nuvytusioje mano širdyje.
Tu apšviti dykvieta; tu budini nevaisingus norus;
Svelniai supi šakos paukštuko tuščią lizdą;
Zemai galvą palenkes, įputi užgesusią ugnį;
Švilpesiu į giraitę šauki, lyg mano jaunus draugas.
Ne, ne man ten vaikščioti, mano mielas sakale!
Linksmu žuikiu ne man skaisčioje žolėje nardyti!
Dar tebevėrpa širdis ir krūtinėje dar neatsalo kraujas,
Bet dienų saulėlydyje sunkus gyvenimo jungas.
Beprotingi svajonių tuntas laksto po platų lauką,
Karčiai pavėjui, ir žvengia, ir skardžiai kanopom pliekia.
O, tos mano svajonės, lengvasparniai margi vaikai, —
Stipria ranka juos reikia už pavadžio laikyti.
Tik akimirka — ir botagos plaukštelėjimas —
Ir žiaurus žodis: „Į savo vietą!“ Į darbą!
Ir apžavai dingo... Pavasari, tu mane kankini!

Išvertė P. Gaučys
Ivan Franko, ukrainiečių poetas, rašytojas, kritikas ir istorikas, gimęs Galicijoje, dažnai buvo suimamas ir etapis varinėjamas anuometinėje Austro-Vengrijėje, dar labiau nepageidaujamas buvo carinėje Rusijoje. Jo poezija — tai istorija ukrainiečių tautos, kuriai jis skyrė visas savo jėgas ir kovoję, norėdamas ją išauklėti ir paruošti nepriklausomam gyvenimui. Po Taraso Ševčenkos — žymiausias ukrainiečių dainius. PG.

Egzotiškasis Agnės Lukšytės "Kalnų velnias"

Retą literatūrinę viešnią iš tolimosios Australijos pasitinkant

Agnė Lukšytė, KALNŲ VELNIAS. Novelės. Viršelio aplankas piešė ir iliustravo dail. Valclovas Ratas. Išleido H. Meilūnas, Sidney, Australijoje, 1970. Teksto 172 psl. kaina (JAV) \$5.50. Knyga gaunama ir "Drauge".

*

Pereitų metų mūsų egzilinėje literatūroje vienintelis debiutas buvo padarytas žanre, kuris, daugelį metų pirmavęs, pastaruoju metu gerokai apmirė, t.y. novelėje. Kiek neįprasta ir tai, kad šiame žanre debiutavo moteris ir kad knyga išleista Australijoje, kur iki šiol meno pasaulyje vyraavo mūsų dailininkai, ypač grafikai. Tai Agnės Lukšytės novelių rinkinys "Kalnų velnias".

Agnė Lukšytė, kiek iš knygų aplanko parastėje duodamų biografinių žinių galima suvokti, nėra debiutantėms įprasto amžiaus rašytoja. Akylesnis mūšiško literatūrinio judėjimo stebėtojas šios autorės darbų galėjo laiks nuo laiko užtikti mūsų periodikoje, ypač Anglijoje leidžiamose "Pradėse", kur jos novelę galėjai

TITAS ALGA

rasti ne vienų metų tomelyje. Tie periodikoje išmėtyti gabalai ir sudaro šio 14 novelių rinkinio dvi dešal. Dabar, surinkti į krūvą, jie leidžia geriau susipažinti su autore ir paieškoti jos kūrybai bendresnių ir būdingesnių bruožų.

Pirmiausia, be abejo, krinta į akis perdėm dominuojantis australiškasis fonas. O ryškūs šis fonas ne vien tik paviršiumi, a-borodžiniais, cikadomis ar eukaliptais, bet ir rimta bei nuoširdžia autorės pastanga ji suprasti, ji išsijauti, su juo susigyventi. Didžioji novelių dalis liečia šiandieninio Australijos naujakurio santykius su vietiniais. Gi i tuos vietinius A. Lukšytė žiūri ne li-guistai kritiškais vienidienio svečio akimis (kaip dažnai mūsų egzilinėje literatūroje įprasta), teieškant juose vien ydų, juos šaržuojant ar schematizuojant, bet bandydama juose išsijauti

visapusiškai gyvus žmones. Kad autorės pastangos nusikratyti svečio — pašaliečio kompleksais ir įsiliesti į gyvenamą aplinką yra sėkmingos ryškų "Oomino kaladėlėse", vienoje stipriausių rinkinio novelių, kuri atpasakojama vietinės gyventojos lūpomis ir liečia vien senųjų australiečių gyvenimą.

Pirmuoju asmeniu perduotos devynios rinkinio novelės, tačiau vien tik jau minėtos "Domino kaladėlėse" tasai pasakojantis asmuo yra taipgi ir novelės centrinio įvykio pagrindinis veikėjas. Kitose pasakotojos asmenyje skaitytojas veikia įtaigojamas atpažinti pačią autore. Vienur ji tėra klausytoja, užfiksuojanti kito asmens pasakojimą (Prie kavos puodelio, Batsiuvs Zoschenko), kitur — emociniai mažai teisingai stebėtoja (Ziedas sutvarka skaisčiau, Nešlifuto opalo vėrinys, Nambruka), o dar kitur —

reikšminga pirmieji novelės veikėja, kartu su pagrindiniu išgyvenanti aprašomąjį įvykį, ar bent jo stipriai veikiamą (Vėžliukas beprasmiškai ropoja, Aklinas skersgatvis, Kalnų velnias).

Mano supratimu, pastarosios grupės novelės yra literatūriniai stipriausios. Jose autori geriausiai pavyksta paveikti skaitytoją jausmo betarpiškumu, patį įvykį pavaizduoti išpūdingiau, noveliškiau, pristatyti jį pakankamai reikšmingu, pateisinančiu neišvengiamą posūkį ar lūžį pagrindinio veikėjo gyvenime. Neutrailios pasakotojos ar stebėtojos rolyje autori kartais pritrūksta reikiamo bešališkumo ar santūrumo. Ji neatsispiria pagundai centrinio įvykio ikandin pateikti ir savašias į interpretaciją, išvedžiojimus, išvadas ar emocinį užsiangavimą, tartum vis dar negalima tikėtum, jog skaitytojas jį supras, i jį įsijaus ar jį išgyvens taip, kaip autorė to pageidautų; tartum bijodama, kad skaitytojas, be autorės paskatinimo neįžiūrės jame slypinčių alegorijų

ar moralų. Šitoksai A. Lukšytės nepasitikėjimas savimi, žinoma, ne vienu atveju yra pagrįstas, tačiau asmeninių nuotaikų parametymais čia jau reikalo nepataisyti.

Vis dėlto visos pirmuoju asmeniu parašytos novelės yra žymiai stipresnės. Autorė sugeba skaitytoją papirkti savo nuoširdumu, atvirumu ir jį įtikinti. Sunkiau sekasi rašyti trečiuoju asmeniu. Čia kartais ji pasidaro perdėm lakoniška, verčianti veikėjų kalbėti arba visiškai sausais (Cinčirė), arba melodramatiškais, lyg "iš rašto" beriamais dialogais (Ateina vaikas nuo kalnų), o kartais sachariniškai saldi, kalbanti sakiniais tartum nurašytas iš tra-giška išimylėjusios gimnazistės dienoraščio (Ar meilės pasaka baigta?). Kartais veikėjas jį perdėtai suschematizuoja (Vasara pasibaigė: cikados nutilo), vienuose tematydamas išimtinai šviešias, kituose — tamsias spalvas. Net ir geriausia šios grupės novelė "Sūrus vanduo užlieja akis", kurioje, atrodo, autori geriausiai pavyko įsijauti į pagrindinės veikėjos pergyvenimą, skamba gana naiviai, dirbtinai ir skaitytoją daugiau patraukia tuo, kad joje aprašomas įvykis vyksta mažiau kam iš arti tepažįstamoje aplinkoje.

Savito stiliaus ar literatūrinio veido šiuo rinkiniu Agnė Luk-

Agnė Lukšytė

riedikos puslapiuose. Tas moteriškumas, tiesa yra vienas didžiausių šitokios kūrybos plusų, tačiau vien jį kūrėbinės individualybės dar neužtikrina.

Labai daug kur Agnė Lukšytės sakiny skamba literatūriškai, tačiau vietomis ji dar sleigia ir žaloja oficialiems laikraščiniams pranešimams būdingi išsireikšimai ("būdamas tamprame kontakte su tamsia mase", 47, "Ju-

tai atsakius neigiamai" — 53, etc.), arba banalūs, nusinešioje posakiai ("jo akys dega karšta ugnimi" — 11, "ilgai sėdžiu, paskendus mintyse" — 34, "manys vyravo pasitenkinimo jausmas" — 83, "karo bangos atbloškėtas" — 105), kurie, atrodo, atsiranda kaip tik, autori bandant būti originalesnei ir pasisakyti kitoniškai. Originalumo ieškojimas atsispindi ir dažnuose palyginimuose, nors ir čia ne visada laimima stilius ar estetikos požiūriu.

Pavėluotai Agnės Lukšytės debiutu reikia džiaugtis. "Kalnų velnias" verta ir paskaityti ir apie jį pašneškėti, o nepretenzingam pramoginės literatūros mėgėjui jis atneš ir keletą tikrai malonių valandų. Australietį leidėja reikia sveikinti už sąžiningai atliktą darbą ir patrauklią knygą išvaizdą. Linkėtina, kad jo optimizmas, išleidžiant 1000 egzempliorių, pasiteisintų. Estetinė knygų pusė neabejotinai kelia skoningas dail. Valclovo Rato pieštas viršelio aplankas ir iliustracijos, nors ne visos jos vienodai gerai pavykę.

Norėtusi, kad šios knygos išleidimu būtų paskatinti ir kiti Australijos lietuvių rašytojai, apie kuriuos šiame krašte labai mažai ka tegirdime.

PO KONCERTO

Apie tautinius šokius ir šokėjus aplamai Hamiltono "Gyvataro" ir Chicagos Jaunimo centro tautinių šokių ansamblio bendrojo koncerto 1971.III.13 Chicagoje progą.

J. VAICIONIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio šetad.)

Ne autentiški šokiai

Taip suprasdami liaudies tautinių šokių autentiškumą, būtime norėję, kad kalbamame koncerte (kaip ir niekur kitur) nebūtų buvę kelių ne autentiškų šokių.

Mikita yra gudų šokis. Keturi vyrai su dviem kartim, tik kiek kitokiu kai kurio judesiu (LE). Vien jo vardas, beveik nesiskiriančiu ne pirmuoju M N garsu, yra populiarus ir rusų tautinis vardas "Nikita" (jeigu dar Chruščiovas) įspėja kieno čia yra kūriny. Šokio Mikitos visa daina ne lietuviškos dvasios. Joje yra ir tokių posmų.

"Šok, šok, Mikita, tą pametęs imk kitą. Pamesk ją, imk mane: aš gražesnė, ne kaip ji".

"Visus tancius ašai moku ir kanzoką aš pašoku. O ji nieko neišmano, tegu eina, kiauless gano." "Kai šokti gražiai išmoks, tada su Mikita šoks" (Saudargienės užrašytų šokių knygoje "Liaudies šokis Lietuvoje"). Knygos antraštė ir sako, kad joje sudėti ne vien lietuvių liaudies šokiai, bet Lietuvos liaudies. Pagal čia aprašomo vakaro programos vedėjos nustatytą to šokio legendą, sutampanti su 1957 Pirmosios tautinių šokių šventės Vadove užrašyta legenda. Mikita šokdavo atėjęs į vestuvės kartu su kitais nelietuviškai kalbančiais vyrais. Tas šokis "Mikita" dargi nėra šokis, bet įrankinis sportas... Koks tas "Mikita" buvo svetimas, balaganinis gramozdas tarpe mūsų šokių, sunku net apskaičiuoti. Tik ta prasme gerai, kad žiūrovai galėjo pamatyti skirtumą tarp jo ir mūsų šokių, mūsų šokių naudai.

Visai nereikia, nėra nei pagrindo varžytis dėl mums svetimo, net kitos tautos vardo, kitatautės kilmės, Polkos, kaip dėl tos Pulkos-Polkos iki šiol tebesivaržo lenkai su čekais. Mes turime panašius nuotaikos tryptinius, atsiliepiantius mūsų kalboje ir tautosakoje. "Tur alaus, tur ragaišio..." arba "Tur alučio, tur midučio... nenor svečiam duoti, o sveteliai trypu trapu, trypu trapu, nenor išvažuoti..." Ši tryptinį šoka, vestuvėms ir šiaip suėjimams baigiantis. Greičiausiai, kad mūsų tryptiniai, senų "strapaliojimai" daug senesni už tas XIX am. pabaigoje atpulkusias polkas.

Kiek už tas polkas esame gavę iš tautų liaudies kūrybos tyrinėtojų kitatautų priekaištų! Mokytojas čekas, išvydęs mūsų kažkurio sambūrio "tautinius" šokius, sako: "rėžia polkas... kaip Prahoje" (Darbininkas 1970. IV. 14). Kitas atėjęs pasižiūrėti mūsų tautinių šokių, nusivylęs sako: "Reikia tačiau nurodyti, kad Grandinėlė kartojama "polka" pietų amerikiečių akyse rėsiasi su slavų šokių sąvoka, ir mes būtime norėję pamatyti daugiau baltų būdingų bruožų". Gai mūsų akyse tos polkos vis dar lietuviškos ir iš vardo ir iš kilmės!!!

Ta pačia prasme savo Liaudies šokių programose reikia išsiversti be Cigonėlio lygiai taip, kaip be kankelio, kaip be vokietėlio, jeigu toks būtų, be žydėlio... Aišku, kad toks Cigonėlis, kaip pirmai minėta, atsiradęs anais laikais iš pamėgdžiojimo čigonų šokių tiek ir taip, kiek lietuvių liaudies, būdama visai skirtingo būdo, gali pamėgdžioti "imituoti" čigonų šokio judesius. Čia pašoktasis Cigonėlis yra mėgintos čigonškos stilizacijos, mėgintos pamėgdžiojami čigonška su asimetriiniu vienu kitu judesiu pašokti. Koks galėtų būti santykis mūsų autentiškų tautinių drabužių su čigonų judesiu "imitacija"?

Ką jūs pasakysite, kad Cigonėliui jausmu ir rankomis buvo daugiausia pasiūta pagyrų.

Čigonų baletus ir atskirus charakteringus šokius šoka, apsiirę

atitinkamais drabužiais, profesiniais šokėjais. Bet šoka, kaip tos tautos šokio charakteringą meną, nerišamą su kita kuria tautine šokio kūryba.

Sadutė. Prie tautosakos archyve rastos gaidos, su beprasmiu skiemenavimu "tu-to sa-duto-tu-to" (mačiau savo akimis) Biržų gimn. mokytoja Šlekiene, pritaikius penkis punktus atitinkamų judesių, sudarė šokį. Pasak jos, pagal aną sadutavimą šokį pavadino Sadute ir atvežė 1938 m. Kauną į gimnazijų kūno kultūros sporto ir šokių varžybas. Jokios jaunosios jame nebuvo.

Iš skiemenavimo ir gaidos senumo įmanoma spręsti, kad tai senų tikybinių apeigų vaidilučių laigavimas (Vydūnas). Tiksliau atkurtam šiam šokiui geriau tiktų ne Sadutės vardas, Šlekiene pakeistas iš Saduto-tu-to, bet Saduta-Rūta, arba tiesiog Saduto... Vestuvinėse apeigose, užrašytose ir atsimenamos, nėra tokių dainų, nei pamergių vaikštynių nerandame. Čia pašoktoji Sadutė nebuvo Šlekiene stilizacijos.

Dabartinė Sadutė yra naujadaras, siekiant įspūdžio, efekto, sudarytas iš styptčiojimų, plaukiojimų, figūrinių valsiškų vaikštynių, plastinių, baletinių nusilenkimų, kas iš esmės prieštarauja liaudiškiems judesiams. Kai kieno dabar šokamojo Sadutėje matome jaunosios perleidimą per iškeltų rankų

M. K. Čiurlionio ansamblio šokėjai Alpių kalnų papėdėje, Andelbuche, Vokietijoje, 1945 metų liepos mėn.

"koridorius". O tai jau primena sceną rusų pravoslavų vestuvių...

Pagal J. Lingio stilizavimą ir nurodymus, gelės turinčios būti tik raudonos ir baltos. Nurodyta ir kaip turi būti nešiojamos. Tokiai Sadutei geriau tiktų vardas "Gėlių šokis", nes šokėjų dėmesys ir žvilgsnis sukaupiamas į nešiojamą, kilščiojamas geles. Tokia "sadutė" nėra mūsų liaudies šokis, nei vestuvinis, nei tikybinių. Kokia ir kaip ji dabar tampoma po okup. Lietuvą ir po "draugišką" respublikas, yra papasakota 1968. m. "Kultūros Barų" 5 nr.

Jeigu reikėtų skolinis judesius Saduto-Rūto atkurti mūsų senų tikybinių šokių, ar nebūtų tiksliau skolinis iš romėnų vestalių arba iš graikų maldų ciklo? Juk ir mūsų kalbos žodžių yra giminingų su šių dviejų kalbų žodžiais. Traukiant mūsų kalbą, svarbiausia, iš slavų kalbų užrašų, nors ir romantiška, buvo griebtasi mūsų kalbos lyginimo su šiedviem kalbom. Be kitų lyginimų, buvo paplėstas ir toks žodžių junginys: "trys vyrai junga traukia" — "tres vires iungum trahunt"...

"Birutės", operos pirmuose pastatyimuose, kiek atsimenu, vaidilučių judesiai ir buvo iš dalies graikų ir romėnų judesių pobūdžio. Ta graži scena su vaidila ir jo daina apie bundančią rytę Lietuvos žemę su vaidilučių atsakymu "Lado žemelė, lado"... ne retai būdavo rodoma gimnazijų salių scenose atitinka-

momis progomis ir t. t....

Suktinis. Netikslu rodyti Suktinio bendru išanginiu šokių epigrafo prasme, sustiprinančia temą, nusakančia idėją ir turinį. Žinome, kad Suktinis ne liaudyje gimęs, o apie XX a. pradžią atskirų asmenų sudarytas polkiškas šokis. Jis nėra mums tas, kas lenkams jų Polonezas, čekams Pulka-Polka, vengrams Vengerka, austrams Valcas, kuriais jie dažnai pradeda tautinių šokių šventes, ar dalyvaudami tarptautinėse šventėse. Tie šokiai patys pristato savo tautas.

Mums irgi būtų ne pro šalį surasti ir išskirti būdingą tautinį šokį, juo pradėdami savo programą, padaryti jį tradiciniu, lyg pasakytų, kokią, kurią tautą jis atvedė į sceną ar į aikštę. Programos pabaigai gal tinka, kad ir Blezdingėlė, pašalinus vienodas pirktines nosinaites, nesiderinančias prie tautinių drabužių, arba pakeitus tinkamomis.

(Čiurlionio liaudies ansamblio programų tinkama pabaigos daina, virtusi tradicine "Eisim broleliai namo").

Kalbos autentiškumo grynumo požiriu, kai vietoje barbarizmų grąžinti savo žodžiai, nevertotini šokiams pavadinti barbarizminiai vardai. Bendrinis daiktavardis "lenčiūgelis" atkeistinas "Grandinėle". Tikrinis tautinis žydiškas vardas Jonkelis turi būti irgi pašalintas. Jeigu tas šokis Jonkelis Lietuvoje gyvenusių žydų liaudies šokis, tai jo mūsų tautinių šokių programose iš viso neturi būti.

Mįslingas ir Gyvataro vardas, neatsiliepiąs mūsų kalboje. Neaiškio nei mintis, nei turinys. Pats skamba dirbtinai. Jeigu manoma, kad žemaičių netiksliai nuklauskas ir tariamas žodis gyvatvorė, tai reikėtų gyvatvorė ir vadinti. Šokis Gyvataras H. Kupstaitės radinys Žemaičioje apie Telšius, netoliese Kalnė-

Bendras šokančiųjų ir savo eilės laukiančiųjų vaizdas pirmojoje Tautinių šokių šventėje 1957 metais Chicagoje.

me, tikroju vardu pavadinus Lenčiūgelį, Jonkelį, — lieka visai pakankamai 17 šokių. Programos šokių sudėtis tada būtų buvusi autentiška, regimasis vaizdas būtų buvęs vieningas, darnus, grynai stilingas.

Iš 17-kos atskirai kiekvieno pašokimo nenagrinėjau. Bendrai jie visi pašokti mokamai lengvai, sklandžiai, ryškiai, pakankamai grakščiai. Kur reikiant, rimtai, ramiai, gyvai, linksmi, paprastai. Nebuvo melagingo nenatūralaus įsitempimo, regimo stengimosi, iš savo kailio nėrimosi. Išvengta teatrališkumo, baletiško, pigaus efektingumo. Kai kurie pašokti net visai tautinių liaudiškų stiliumi pvz. Blezdingėlė... O tai ir yra mūsų liaudies klasikos, ir iš viso, aukščiausias privalumas, sava judesius pasaka atskleidžias tautos savitumą.

Vienas kitas suplastintas judesys, sakykime Kepurninėje, visam vaizdui pritenzinguoją ir baletą neteikė. Arba vienas kitas, kai kas pastebėjo, per šmaikštus judesys sakykime Gyvataro, lietuvių tautinio charakterio pastebimai nežalojo. Nebus, manau, neteisinga, pritaikius Galaunės vieną iš mūsų liaudies kūrybos apibūdinimų, kad lietuvių dailėje "pasleptas mūsų tautos genijus ir josios žodis pasauliui" ("Lietuvos Žinios" 1912. XII.13).

Apskritai toks mūsų liaudies šokių realizavimas reiškia, kad nei šių ansamblių mokytojų, nei šokių lietuviška tautinė dvasia dar neišgaravusi, sąmoningai neužguita.

Kaip kiekvienas šokis pagal savo mintį, nuotaiką... yra atskiras veiklas, taip čia ir buvo reikiama protarpiais atskiri šokiai ir leidžiami, lyg kabinami parodoje reikiamu atstumu paveikslai. Šokiai atskirti vienas nuo kito trumpais laiko protarpiais "pauzomis", padeda žiūrovui pastebėti jų atskirų kitiškumus.

MARQUETTE PHOTO
SUPPLY
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

kiek pasigulėti kiekvieno teiktam įspūdžiui, sugauti minčiai, kvepėlius sutikti ir priimti kitą šokį. Šiuo atveju nepasakta dabartinė pynės mada, tarsi norint parodyti savo išradimą "sumontuoti" kažką naują, lyg baletą "padeemonstruoti" šokėjų išverme. Tokios pynės, slinkdamos be jokios atvangos apyvienodžiu ritmu, susilieja, suvienodėja, žiūrovams kaip tik įvaro nuovargio ir nuobodulio.

Drabužiai

Motery — gal ne visi liaudiškai pramoniškai tipingi. Bet visi tradicinio kirpimo, charkteringi, lietuviški, skoningi, dailūs, lengvi. Kiekvienas kitaip vaizdingas. Bet nei įvaizdžiais, nei spalvomis — vienas su kitu nesipykstantys. Visi savi, pažįstami. Visų sudėtyje galėjai skirti kelis tamsiaspalvius, susimąčiusius, rimtus zanavykiškus. Vienas kitas pasirodė, nesiduodamas ilgiau įsižiūrėti, aukštaitiškas. Bene daugiausia linskmų dzūkiškų. Ir ne vieno nepastebėjau, pripažintų turtingiausiais, su ilgu kikliku kapiško... Gal pora buvo mišrių abejotini. Tik vienas rūbas, skaudžiai ištisai raudonas, kalbėjo skirtinga kalba, tarsi tas svetimas Mikita, išibrovęs į lietuviškas vestuves.

Karolių nėra. Nors trumpi gintarai, kad šokant nenutrūktų, bū-

tų vertingas užbaigiamasis rūbo taškas.

Iš vyrų drabužių kiek skyrėsi vieno baltai šviesios kelnės su nesaikingai pereinančia, bet užkirsta grietiai juoda apačia. Ne visi, rodos, juosėjo juostomis. Vaizdingos juostos papuošia ne per vaizdingiausius vyrų drabužius ir labiau suartina su moterų išvaizdingais drabužiais.

Išskyrus tą raudonąjį rūbą, viena ar porą (gal tik nespėti gerai įsižiūrėti) lyg ir mišresnių, kiekvienas kitas atskirai savo dalimis, įvaizdžiai kontrastiškai darnus. Visi kartu moterų drabužiai ir su vyrų drabužiais sudarė kultūringą, sąvą, pažįstamą lietuvišką estetišką vaizdą kiekvienos dabartinės išvestis iš senųjų tradicijinių rodė kaimo audėjų puikią grožio nuovoką.

Muzika

Nereikėtų nė sakyti, lyg "šviežiena", kokios instrumentacijos muzikos reikalauja liaudies šokių tautiniai sambūriai. Kaip atkasti ir išvesti iš kaimo liaudies šokiai, kartu su jais turi būti atkastas kanklių rakstas ir kiti liaudies muzikos įrankiai savo broliams šokiams lydyti. Pozityvistas, ne romantikas, V. Kudirka, "Varpo" 1894 m. 6 nr. pasakoją: "Is mažens dar atsimenu, kaip mūsų kaimo šventomis dienomis po

pietų pas vieną ar kitą kaimyną susirinkdavo vyrų ir merginų. Atsirasdavo smuikas arba vamzdelis, ir, prižiūrint senesniesiems, eidavo šokiai, dainos."

Torontietis, vertindamas — "recenzuodamas" 1970 "Tėviškes Ziburiuose" čigagiškos Grandies Toronte šokių koncertą rašo: "Reikia muzikos, kuri derintųsi su tautinių šokių dvasia" (...) "Ir Grandis, prieš pakeldama sparnus Australijon, turėtų rasti geresnį sprendimą muzikinėje dalyje"...

Be abejonės tai žino ir čia aprašomų dviejų sambūrių vadovės. Ir tas sprendimas greičiausiai surastas. Bet kaip tą sprendimą įvykdyti, jeigu nėra ištisų rankų ne tik su šimtinėmis, bet ne su penkinėmis liaudies muzikos orkestrėliamas sukurti ir išlaikyti, kaip tokių ištisų rankų netrūksta kitų tautų tautinei kultūrai ar kitatautiškai individualiai kūrybai remti.

Gyvataro ir Jaunimo centro studentų koncerto šokiams lydyti akordeono muzika nebuvo "reksminga". Grojėjai ir grojo takto skaičiavimo prasme, taigi be pretenzijų būti lietuvių liaudies šokių, drabužių... muzikine seserimi. Tai ir patvirtina, kad vadovės ir jaunieji akordeonistai žino, jog tokių muzikos instrumentų muzika negali įeiti į mūsų liaudies šokių sambūrių sudėtį, jos neapgaudinama. Žino ir tai, kad muzikinė sceninių šokių palyda, beveik išimtinai skaičiuojanti tarp takta, gali būti grindintiems grasoka, kaip iš dalies buvo ir ši kartą. Tai jauniems grojėkams ir už tai didelės aš, kad ateina pagroti taip, kaip išgali šlietis prie lietuviško darbo.

Balsinė "vokalinė" dalis

Programos antros dalies pradžioje solistas tenoras Jonas Vaskevičius padainavo Jakubėno "Oi, mergyte" ir "Sutemo naktis". Banaičio — "Gieda gaidėliai". Neatsimenu kieno sakė muzika "Ten kur Nemūnas banguoja". Iš Klovos operos "Pilenai" ariją "Aš papuošiu žirgo galvą"... ir ariją iš Mozarto "Figaro vestuvių".

Jeigu ruoštas ne vien tautinių šokių, bet ir dainų koncertas, kaip žada spausdinio (programos) antrašė, tai operų arijos, būdamos muzikų profesionalų individualūs kūriniai, prieštarauja tautos kūrybos sąvokai.

Tokio koncerto programoje arija iš Pilenų operos, atskiesto okupaciniu režiminiu rusiškumu, nepageidautina. O Figaro vestuvių arija, padainuota tų pačių vestuvių kalba, čia atrodė visiškai nesuapratimas. Šis jaunas solistas savo stipriu, turtingu, gerokai valdomu balsu (Nukelta į 5 psl.)

NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN CORPORATION
SAFETY OF YOUR SAVINGS
INSURED

gautas apdraustas iki \$20,000

6% PER ANNUM
OF \$5000.00 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00
One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000.00 OR MORE
6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
PASSBOOK ACCOUNTS
\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr., Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE.
HOURS: Mon 12 PM to 8 PM Tues 9 to 1 Thurs and Friday 9 to 8 Sat 9 to 12 PM

MRS. PHIL. PAKEL, Pres.
TEL. GR 6-7575

PO KONCERTO

(Atkelta iš 4 pusl.)

su, lengvai dainavęs teisinga lietuviška tartimi, užpildydamas salės nuotolius, buvo atlygintas jį šiais plojimais. O tas keturias dainas padainavo ir nuosirdžiai mieliai, kuone tikrai lietuvišku liaudišku stiliumi.

Nubraukus du paskutinių dalykų, pridėjus dar keletą liaudies dainų, davus programoje atskirą skyrių, kad solistas nebūtų tik „pajavirintojas“ nereikalingo „pajavirinti“ dalyko, būtų buvusi ta muzikinė dalis tikra balsinė dainuotinė tos pačios liaudies kūrybos šokių sesė, arba šokiai jos brolis.

„Gyvataras“ norėdamas ir su dvejopos liaudies kūrybos koncertais kartais ir svetur pavaičiuoti, turėtų šio dainininko nepaleisti. Jis, išaugęs į tokį mūsų liaudies dainų dainuotoją, taptų namie ir plačiam pasauliui mūsų dainų skrynelių atidarytoju, pristatytų, kaip tokių pristatytųjų turi kitataučiai, kaip nepriklausomą Lietuvos yra buvusi V. Jonuškaitė-Zaunienė. Jos dainas ir dabar daug kas atsimena. O tai neklaidu išskirti ne į operos žymius dainininkus. Tai įrodo ir dabar šio solisto tų dviejų operų arijų geras padainavimas.

Publika, ne vien tik jaunoji, bet ir senoji, triukšmingiausiai, „entuziastiškiausiai“ ir plojo po pabaiginę Figaro ariją, prašydama ją pakartoti. Neaišku, ar už tai taip plojo, kad ta arija svetimo muziko individualus kūrinys, ar kad padainuota svetima kalba, ar kad padainuota profesionaliai, ar už visa kartu!!! (O gal ir už visa, kas iš viso padainuota...) Bet, ar šiaip ar taip, išskirtinius pagyrus nusėdę toji arija, kaip lyginamas dalykas su mūsų liaudies dainomis. Vis dėlto solistas pakartojo ne tą užbaiginę ariją, o „Aš papuošiu žirgo galvą“... Atmetę iš operos „Pilenai“ režiminę rusišką doktriną riebiu padažu, kurio operos autorius greičiausiai negalėjo išvengti, solisto, pakartojusio ne prašomos Figaro vestuvių arijos, o vis dėlto sava kalba istorinio herojinio epo ariją, buvo taikliai, samoningai ar nesamoningai, pastaba plokijams.

Atsigavo širdis

Lyg iš juostos filmo iškirpę tuos tris šokius, iš daininės pabaigos nukirpę tas dvi arijas, sustūmę juostas be jų, turime teigti: susišokimo grožio, dainų tokio padainavimo visiškai pakanka. Iš kiekvieno atskiro šokio lietuviško paveiklo buvo įmanoma suvokti jo vidaus prasmę. Iš visų paveikslų galerijos plasniojo gyva Lietuvos dvasia. Bene tiksliausiai gautą išpūdį išsakė viena moteris, mačiusi ne vieną mūsų tautinių šokių sambūrį ir daug kitų tautų — „Atsigavo širdis“... Bet tai nereikia, kad ir daugiau sambūrių, gaivinančių lėtinančias lietuviškai plakti širdis, nėra.

Pabaigoje, susilenkus prodižoje minėtam vaikui, visų bendru prašymu iškviestas abidvi vadovės, solistas ir kiti... „Grandies“, Kenosos tautinių šokių sambūrį ir kitų sveikintojų — ansamblių vadovės apkrautos gėlimis. Solistas, jei ne pinavijom, tai papuoštas rožė pinavijos ar rūtos prasmę. Šokusiems pastatyta didžiulė pintinė baltų gėlių. Vis dėlto ir per gėles pastebėjai, kad vadovės nebuvo apsirengusios tautiniais drabužiais, kaip matome D. Viskantiene jais apsirengus dirguojančią žydinčiam Birbynės tautiniam sambūriui.

Nusileidusi užuolaida uždengė šią mažą, mūsų išeivijoje vešlį žaliuojančią oazę. Mes jai iš visos širdies linkime ir prašome kuo dažniausiai sužaliuoti daugelyje scenų vis gryniesniu lietuvišku tautiniu stiliumi, kad iš jo išaugtų, kaip Čiurlionis ir kiti tos pačios pažūros linki, pasididžiutinas „savotiškas lietuviškas stilius“.

Pabaiga be pabaigos

Tėvas Borevičius, S.J. vertino šį koncertą pagal repertuaro (ir pašokimo) autentiškumą, pabrėždamas

Pačios jauniausios šokėjos pirmojoje Tautinių šokių šventėje 1957 metais Chicagoje.

Nuotrauka Vytauto Valaičio

mas jo esminę vertybę. Tai jau išgalingas žingsnis į mūsų tautinės kūrybos tęstinumą. Dar žingsnį žengdami link pasididžiutino savito lietuviško stiliaus, norėtume prašyti, kad tėvai Jėzuitai kaip nors išgalėtų bent savo globojamą šokių sambūrį aprūpinti tolygia tautinės muzikos instrumentacija...

Mūsų autentiškų tautinių šokių, be tų pirmųjų 17-kos, yra ir daugiau. Nemaža yra nesurastų, neužrašytų. Yra ir Amerikos teritorijoje gyvenančių lietuvių, kuriuos juos dar atsimena. Jie mieliai padainuotų gaidą, parodytų žingsnį, vieną kitą judesį... Pagal tai gal būtų įmanoma šokius atkurti. Juk ta ištisa eilė ir pirmųjų atkūrėjų nebuvo kokie specialistai profesionalai. Betgi patys pirmieji, supratę reikalą ir jo svarbą, kaip tada sugebėjo, taip ir pradėjo judėti, nors „pradžią darbą gaišino.“ Vėliau, paraginusi švietimo ministerijai, priėmus tautinių šokių išvykoms užsienin, isistėigus draugijai, šokių prikėlimo ir atkūrimo darbas pradėjo eiti patenkinamai. Jeigu būtų neužgriuvus okupacija, šandien turėtume savo kūrusios ir kuriančios tautos šimtus autentiškų šokių.

Į išeivijos Lietuvių švietimo institucijų studijuotųjų darbų sudėty tautiniai šokiai, atrodo, neįeina, nors jie ir įvesti, kaip bendrojo mokyimo dalis, į kai kurias mokyklas. Aukščiausioji LB-nės vadovybė paskelbia Tautinių šokių šventes, paskiria joms suorganizuoti asmenį ir paima jų uždirbtą pinigą.

Sambūriai išsilaiko patys, remiami tėvų, ateinančios į koncertus visuomenės, globojami tėvų komitetų, gal dar kaip kitaip.

Autentiškų atkurtų tautinių šokių repertuarams pasirinkimas skurdus. O tautinių šokių pasirodymų namie ir svetur pareikalavimas dažnas. Šokti jaunimo dar netrūksta.

Šokių vaidmuo svarbus. Ne šokiai bus kultū, kad mes jų neradome, bet mes kalti, kad neieškojome. Todėl, žvelgiant ateitin, verkiant reikia susirūpinti ansamblių repertuaro papildymu nors keliais vis naujais autentiškais šokiais. Kad turėtume ką palikti rytojui, atrinktus išleistina knygomis. Kas tai padarys? Kas parš po kaklu skambalą katinui, atnešančiam nutautinimą!!!

Pagal tai „Kas veža, tą ir plaka“, labai prašytina, kad sambūrių vadovai, patys ir pasitalkinę šiaip galinčių būti kuo nors naujais asmenų, surastų per meštus po vieną šokį. Jį smulkiai aprašytų, susidarytų nuomonę, o kas gali, jį ir atkurtų. Retkarčiais, vietiniais būreliais susirinkę, išnagrinę, pasiprašę muzikų, patikrintų autentiškumą pagal kilmę, vardą, temą, turinį, rūšį, muziką-gaidą, atsiliepiamą tautosakoje, kalboje, pagal pritikimą savo krašto gamtai... ir t. t. Atkuriant nesistengtų atnaujinti, daugiau mažiau, senų šokių kitų tautų tautinėmis senienomis, nei pajavirinti šio laikmečio prabėgančiais „išradimais“, nei atskirų asmenų skoniams. Tautos kūrybos požiūriu, jos skonis, amžiais susikristalizavęs, yra didesnis, negu atskirų asmenų dabartinių išeivių ar net visuomenės dalies.

Garsiau ar tyliau, plačiau ar siauriau ir prie mažos spinkselės tautą kūrė. „Mes nežinome nė vieno amžiaus, kada tautodailė nebūtų klestėjusi“. — liudija tautodailės specialistai. Mūsų tauta, niekad nusto-dama kurti, sukūrė gilaus tradicinumo savitą prasmingą, skoningą, taurią, įvairią kultūrą, nesandėją šiandienai gurbe. Ją tokią, einančią savo keliu, nesivaržančią su moderniais atskirais kūrėjais nei dėl geniališko, nei dėl sveti-

mo krašto molio, nei dėl aukso, nei dėl garbės, nei dėl technikos, mums autentiškai. Mes šiandien išeivijoje, plačios laisvės šviesos apšviesti, juo labiau galime ugdyti visas savo tautos kūrybos šakas. Bent nekirsti, jei kuri iš jų kam ir nepatiktų, ar kurios čia puoselėjimas kam atrodytų „nepateisiną veiklos“ arba nepakylas „iš vidutiniskumo“. Jėgu padėtume, gal pakiltų.

Visos mūsų tautos kūrybos šakos, lygiagrečiai remiamos, brangi-

namo, kaip ir jų autorius tauta — bus ir kiekviena atskirai stipresnė atsilaukyti laujančioms svetimiems vėjams.

Tai tiek po koncerto. O nei! Kaš sakau! Tai ne po koncerto, bet tarp koncertų. Ir prieš koncertus. Jų bus daug. Jie lydės tautos kelią ir dabar, kaip lydėjo anais laikais tautą į prisikėlimą.

1971. IV. 2.

MANO ANŪKĖS IR PRIEŠININKAI

Psichologiškai filosofiškas essay

BRONYS RAILA

Kas nemylti savo vaikų, jei dar nėra visiškai išsigimėlis? Vaikai yra rūpestis, bet ir laimė; skausmas, bet ir džiaugsmas; vargas ir turtas, svajonės įsikūnijimas ir kartais nusivylimas, amžinybės troškimas, bet ir jos trapumas. Ir, be abejo, vis dėlto daugiau laimės, džiaugsmas, turtas, svajonės įsikūnijimas, amžinybės troškimas. Visa tai išsilies bendru tirpiniu — meile.

Negaliu tikrai žinoti, kaip būna kitiems, bet mano patyrimu, tėvai (ypač tėvas...) savo vaikus myli daugiau „natūraliai“, kaip biologinį tęsinį, kažkaip tiesiai, apčiuopiamai, realiai, instinktyviai ar gaivališkai. Taip, lyg „savime suprantamai“, apie ką nėra reikalo daug kalbėti kitiems ar ir patiem vaikams.

Reikalai tačiau žymiai pakinta, kai pasaulin, iš tikrųjų tik tavo aplinkumom, ateina vėl nauja karta — tavo vaikų vaikai, anūkai. Senelių santykiuose su anūkais, kaip ir visos anūkų egzistencijos pergyvenimuose emocijos gerokai pakinta. Suintymėja, sulyriškėja, gal ir sujautrėja. Senelių (kartais dar ne visai nuklišusių, net ir apysmarkių) gyvenimo saulėleidyje prasideda tikras, iš šalies žiūrint gal net juokingas romantikos antplūdis savo anūkam.

Tai yra vieni iš subtiliausių, humaniškiausių, poetiškiausių ir laimingiausių pergyvenimų. Šandien man visai aišku, ko būčiau niekad neturėjęs ir kiek daug nustojęs, jeigu būčiau nebespėjęs patirti šių pergyvenimų. Juk niekada, pavyzdžiui, būčiau neturėjęs progos įsitikinti nuostabių teisingumo posakio, kad pasaulyje nėra nieko tyresnio ir saldeseio, kaip nekalto kūdikio šypsena. Deja, šiame proziškame essay negalėčiau tokių sudėtingų dalykų trumpai išdėstyti, reiktų apie tai rašyti eilėraščiais.

Tarp moterų

Grįždamas tikrovėn, turiu visai proziškai pateikti keletą informacijų apie mano šeimos trečiąją generaciją ir staiga atsiradusius jai didelius pavojus. Aš patekau ir dabar jau nebeturiu vilties išeiti iš moterų pasaulio. Kai kurie draugai mane dėl to užjausdavo, bet iš tikrųjų ta vergija nėra pati blogiausia. Moteriškas švelnumas, lydis tave nuo lopšio ligi karsto, turi šiek tiek ir gerų pusių. Pirmiausia mama, paskui pašos, paskui žmona, paskui dvi dukters... Viena iš jų

dukterų, išteikėjusi, turi irgi dvi dukteris. Ir tai yra mūsų anūkės, Nida ir Gina, netoli gyvenančios, kai tik gali mus aplankančios, savaitgaliais ir per atostogas dažnai pasiliekančios nakvotų — ir jau dabar baisiai besivaržančios, katrai ateina eilė būti pas senutę ir senelį.

Aš turėjau laimės stebėti tu mergyčių knirksėjimus lopšelyje jau pirmą dieną pro langą ligoninėje, kur naujagimiai būna parodomai tėvui ir giminėm. Vėliau ne sykį mačiau su begalinio lėptimo pastangom jų pirmuosius žingsnius, galėjęs šiek tiek prisidėti prie jų patobulinimo ir gimnastikos. Taip pat per atsilankymus nestigo progų šiek tiek dalyvauti filologinėse studijose, pradedant gyvulių, paukščių ir žvėrių kalbom, o paskui ir žmonių kalba — lietuviškai ir angliškai, abiem iš karto. Jos gimė ir auge, kaip pasakytume, „tautiškai mišioje šeimoje“. Jos žino ir tiksliai moka išsiaičiuoti tą kraujo mišrumą: girdi, 50 procentų lietuviško, o paskui po atitinkamus procentus angliško, prancūziško ir švediško. Savo motinos atkaklių pastangų dėka jos, palyginti, neblogai kalba ir net truputį paskaito bei parašo lietuviškai, ypač vyresnioji.

Šandien jos jau paaugusios, lanko mokyklas, bet mūsų santykiai dar vis neatšalę, o lyg daugiau gilėja ir įmantrėja. Šalia „nekalto kūdikio šypsenų“, dabar jau apstu neįtikėtinų gudrybių, vaidinimų, juokų kėrimo ir humoro, kaprizų, dramų su gaudžiom ašarom ir šiaip visokių šunybių. Bet į nieką nekeičiau malonumo, kai pagal jau nusistovėjusį ritualą rytą turiu parašyti pažadėtą laišką su piešiniais (kai katra paš mus nakvoja ir dar tebemiega, o aš, anksčiau atsikėles, išvykstu darban). O tie atsisveikinimai vakarais, prieš nueinant miegoti — tokie nesibaigiami, su pasakom ir pasipaskojimais, tokie ilgi, tokie su tyčia išgalvojamais uždelsimais, apsikabinimais ir meilės prisipažinimais „milijoną kartų“, trilijoną ir net zilioną! ne, nesu pajutęs didesnės ir lyriškesnės laimės — stačiai per didelės, ne užpelnytos, ir todėl laikinos, neabejotinai ir gal jau greit pradingiančios.

Lig šiol niekad viešai nepasakojau ir nebūčiau pasakojęs šių visai asmeniškų, intymių, tačiau tikrų, ne literatūriškai išgalvotų pergyvenimų. Bet reikėjo! Reikė-

jo įtikinti ir paruošti įvadą dramai, artėjančiai nelaimėi ir žodžiaudystei, nors jūs kuris ir juoktumėš iš to naujo žodžio, mano pasakojimo ir mano namo svarbiausius asmenis artistus, mąstytojus, jeigu dar ir ne iš viso pasaulyje, — apie mano anūkes. Jos žino tą žodį, ir kad jos taip vadinasi, ir kad jos man yra anūkės, ir kad dėl to žodžio vartojimo negali būti nieko blogo.

Anūkų diskriminacija

Bet štai atsirado anūkų ir anūkų priešininkai, kurie nori užmušti šį žodį arba išvyti iš kasdieninės vartosenos, bent ji-

sumenkinti, neįsileisti į raštų kalbą. Viena žodžių — prasiidėjo anūkų diskriminacija. Skerdynės buvo išneštos aikštėn, kai šių metų „Pasaulio Lietuvio“ pirmajame numeryje buvo pranešama, kad gerai žinomas ir šiaip mieliausias pasaulyje, jeigu dar ir ne iš viso pasaulyje, — apie mano anūkes. Jos žino tą žodį, ir kad jos taip vadinasi, ir kad jos man yra anūkės, ir kad dėl to žodžio vartojimo negali būti nieko blogo.

Girdi, anūkas yra „ukrainie-

(Nukelta į 6 pusl.)

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS

Walter Rask - Rasčiausko vadovaujamas kelionių biuras praneša, kad dar yra vietų keturiose ekskursijose į Lietuvą. Pirmosios dvi grupės — gegužės mėn. 27 ir birželio mėn. 18 d. — deja, jau užpildytos. Norintieji prisijungti prie ekskursijų ir dar šią vasarą aplankyti gimines Lietuvoje gali registruotis į sekančias grupes: liepos mėn. 6 d. (dar yra kelios laisvos vietos), liepos mėn. 19 d. liepos mėn. 26 d. ir rugpjūčio mėn. 9 dieną.

Visos ekskursijos bus Lietuvoje net 11 dienų — Vilniuje, Druskininkuose ir ekskursijos po vieną dieną į Kauną ir į Trakus. Vladas Rasčiauskas pirmas pradėjo organizuoti keliones į Lietuvą ir jau nuvežė virš 20 grupių.

American Travel Service Bureau per ilgą eilę metų organizuoja šias keliones — yra patikima ir patyrusi įstaiga, jų grupės sujungia keliaujančius Amerikos ir Kanados lietuvius. Jei nesate dar Amerikos piliečiai — mes Jums patarsime ir pagelbėsime apie kelionei reikalingus dokumentus ir padėsime juos parūpinti.

Patyrę palydovai lydi kiekvieną mūsų grupę ir rūpinasi visais keliaujančių reikalais. Mūsų grupės pakelui atgal dar sustoja Romoje, taigi ta pačia proga ne tik aplankysite gimines Lietuvoje, bet ir turėsite galimybę apžiūrėti gražiąsias Europos vietas.

Nedelskite registruotis — laisvų vietų skaičius kas dieną mažėja, o dalyvių skaičius yra ribotas. Visos išvykimo datos garantuotos — kainos nustatytos ir yra pigesnės, negu bet kur kitur už 21-os dienos kelionę.

Visais kelionės reikalais ar išskvietimui giminių iš Lietuvos kreipkitės į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Telefonas 238-9787

Istaigos darbo vėandos: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro; kitomis dienomis ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 5 val. po pietų.

Muziejaus

retenybė

PASKUTINIAI NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKŲ PRISIMINIMAI
...Dar turime pardavimui balganių pranykt lietuviški monetų.
5 litų — J. Basanavičius, 10 litų — Vytautas Didysis, 10 litų — prez. A. Smetona ir kitos. Kabinareštis parcliautas.
P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver, B. C., CANADA

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME
LOANS

SAVINGS
INSURED

Serving the Lithuanian Community
67 years with personal attention.

4071 Archer Ave. (West of California Ave.)
Chicago, Illinois 60632 Tel. LA 3-8248

1971 PLYMOUTH-CRICKET \$1915.00

MOSŲ SPECIALYBĖ PLYMOUTH-CHRYSLER
STATION WAGON
„Važiokite su savo vasarnamiu“

BALZEKAS MOTORS

PLYMOUTH — FURY — VALIANT — G T X
ROADRUNNER — BARRACUDA — DUSTER

4030 Archer Avenue Tel. — VI 7-1515

Na, ir atspėkite dabar: ar aš esu anūkas, ar aš esu vaikaitis? Nuotr. V. Maželis

Juozo Kraliausko trečiasis mindauginės epochos romanas

Mūsų literatūros epo žanre lig šiol mažai liestų karaliaus Mindaugo laikų Lietuvą plačiau, tur būt, kūrybingiausiai pastaruosiuos savo romanus, skleidė Kanadoje, Toronto pašonėje, gyvenęs rašytojas Juozas Kraliauskas (g. 1910 m.). Šiandien jau galime kalbėti apie J. Kraliausko užsimotos temos ištisą trilogiją — tris romanas, tarp savęs surištus laiku, veikėjais ir įvykių priežastimis.

Pirmasis jų buvo, kaip žinome, Draugo konkursą laimėjęs ir 1962 metais išleistas „Titnago ugnis“. Šiame romane spalvingai piešiamas Mindaugo įsigalėjimas Lietuvoje su labai jaučiamai puslapiuos atkurtu ano laikmečio politiniu, buitiniu, net kalbiniu kontekstu. Antrasis to paties užmojo romanas buvo „Mindaugo nužudymas“, taipgi laimėjęs Draugo romanų konkursą, išleistas 1964 m. Knygoje vaizduojama Mindaugo galybės metai Lietuvoje, kurie baigiasi dramatiška politinių jėgų įtampa ir Mindaugo žuvimu.

Šiomis dienomis Lietuviškos knygos klubas Chicagoje susitarė su autoriumi Juozu Kraliausku išleisti ir paskutinį šitos jo temos tik ką užbaigtą romaną, pavadintą „Vaišvilkas“. Romane keliamų problemų rėmai yra penkeri metai po Mindaugo mirties. Jo vyriausias sūnus — vienuolis Vaišvilkas, keršydamas už tėvo nužudymą, tampa Lietuvos valdovu, po kurio laiko pats atsisako sosto, grįžta vienuolyną, bet neišvengia ankstesnio tėvo likimo.

Visi čia suminėti J. Kraliausko trys romanai, nors ir surišti istorinių įvykių jungties, kiekvienas turi vis dėlto gana savitą sukirpimą, savitus akcentus, savitą įvykių įtampą. Jei „Titnago ugnyje“ įvykių užuomazga ir atomazga skleidėsi kaip tamsūs brūkšniai daugiau epochos buitinėse spalvose, jei „Mindaugo nužudyme“ sprogo dviejų politinių jėgų sukaupta neapykanta, tai trečiajame romane — „Vaišvilke“ Juozas Kraliauskas tragiškąja Vaišvilko portreto drobe pasirenka pačią žmogaus dvasią. Iš tikrųjų, romanas „Vaišvilkas“ ir yra asmenišką, giliai išgyventą ir čia rašytojo įtikinamai atkurta pačios Vaišvilko dvasios tragedija, kai ją tiesiog draskytė drasko visa eilė sunkiai išrišamų, bet sprendimus daryti verčiančių klausimų: kaip jam gyventi, kai pareigos ir troškimai širdį maigo tarp karaliaus ir vienuo-

likauskas tragiškąja Vaišvilko portreto drobe pasirenka pačią žmogaus dvasią. Iš tikrųjų, romanas „Vaišvilkas“ ir yra asmenišką, giliai išgyventą ir čia rašytojo įtikinamai atkurta pačios Vaišvilko dvasios tragedija, kai ją tiesiog draskytė drasko visa eilė sunkiai išrišamų, bet sprendimus daryti verčiančių klausimų: kaip jam gyventi, kai pareigos ir troškimai širdį maigo tarp karaliaus ir vienuo-

Juozas Kraliauskas

lio, tarp žudiko ir šventojo? Žinoma, tai sena ir giliai tragiška literatūros tema. Bet ji mums, Juozo Kraliausko romano „Vaišvilkas“ atveju, drauge su literatūrine verte čia bus ypač sukrečianti ir patraukianti dar ir dėl to, kad bus sava, atkasta mūsų tautos istorijos ūkanose, kuriose gyventi ir mirti tegalėjo tik krūtinėje netelpančios dvasios žmonės.

• Paul Cezanne'o (prancūzas, 1839 - 1906) imponantiškos apimties paroda šiuo metu vyksta Chicago Meno institute. Tesis iki gegužės mėn. 16 d. Paul Cezanne yra 19 amž. prancūzų tapybos milžinas, turėjęs tiesiog

Paul Cezanne

Peizažas su Sainte - Victoire kalnu

Paveikslas yra Baltimorės Meno muziejuje, Cone kolekcijoje.

neaprepiamos įtakos į visą vėlesnę moderniojo meno raidą. Jis, galima būtų sakyti, buvo pradininkas ir tėvas viso to, kas meno raidoje vystėsi toliau jau 20-tame amžiuje. Dabar vykstanti Chicago Meno institute jo kūrinių paroda surengta paminėti 50 metų sukaktį garsiosios Phillips meno kolekcijos. Šiai parodai į Chicago yra atvežti žinomieji Paul Cezanne'o paveikslai iš visos eilės žymiųjų Amerikos ir Europos muziejų: iš Baltimorės ir Philadelphiaus muziejų, iš New Yorko Metropolitan muziejaus, iš Bostono muziejaus iš garsiojo Paryžiaus Louvre'o ir kt. Čikagiečiams tai yra reta ir nepraleistina proga pamatyti tiek žymiausių Cezanne'o darbų čia pat, vienoje vietoje.

• Baigiami redaguoti Fausto Kiršos raštai. Stasys Santvaras baigia spaudai paruošti poeto Fausto Kiršos pomirtinius raštus. Visą redagavimo bei perarašymo darbą tikisi atlikti gegužės mėnesį. Fausto Kiršos raštų išleidimu rūpinasi Lietuvių rašytojų draugija. Spausdinimo išlaidas apmokėti tikimasi iš velionio kuklaus palikimo.

• Danutės Brazytės - Bindokienės naujas romanas „Viena pasaulyje“ jau atspausdintas ir baigiamas įrašyti. Leidžia Lietuviškos knygos klubas. Romanas turės netoli pustrčio šimto puslapių. Leidiniui viršelį piešė Paulius Jurkus.

• Dailininkas Antanas Petrikonis š. m. gegužės mėn. 1 d. Chicagoje (3215 63rd St., telef. 436-2112) atidaro meno krautuvę - galeriją, kurioje galima įsigyti amerikiečių, europiečių ir lietuvių dailininkų darbų, juos įreminti ar restauruoti. Galerijoje galima ruošti ir individualias meno parodas. Ši krautuvė - galerija yra vienintelė tokio pobūdžio lietuviškoje Chicagoje.

Amerikiečių premijos

Literatūros draugų organizacija Chicagoje, Bismarcko viešbuty, turėjo 40-tą metinį banketą, kurio metu buvo įteiktos 500 dol. premijos James Sherburne už romaną „Hace Miller“ ir profesoriiui Samueliui Schoenbaum už knygą „Shakespeare's Lives“, kur jis analizuoja visokias biografijas, romanus, fantazijas, freudiškus svarstymus apie Sekspyrą.

Mislė astronomams

Radio - astronomijos specialistai pastebėjo tolimosiose erdvėse du kūnus, kurie vienas nuo

kito tolyn lekia 10 kartų didesniu greičiu, negu šviesa. Fizikos dėsniams sako, kad šitoks greitis yra negalimas ir dėl to įtariama, kad gal čia tyrinėtojai bus suklydę, tačiau minėtą atradimą yra padarę trys mokslininkų grupės ir negalima to lengvai atmesti. Daromi tolimesni stebėjimai.

ROMANTIZMO ŠVENTIEJI IR NUSIDĖJELIAI

Iš spaudos išėjo poezijos rinkinys, pavadintas „Saints and Sinners in Old Romance: Poems of Feudal France and England“. Rinkinį dedagavo Charles Maxwell Lancaster. Išleido Russel & Russell leidykla. Kaina 10 dol. 50 ct.

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkes. Dėkojame už jūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti jums naudingi ir ateityje. Šaskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

444 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60611
PHONE: 254-4028

5%

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

HEAVY DUTY STRUCTURAL STEEL POSTS & RAILS

STEEL BASE WIRE CABLE FOR MAXIMUM TENSION

HEAVY DUTY HOT DIP GALVANIZED WIRE

ALL POSTS SET IN BRICK CONCRETE FOUNDATIONS

HEAVY DUTY CAST IRON HOOKS, EYE BOWS, CHAINS

CHOICE OF POST & RAIL ORNAMENTS

DENGIAME STOGUS

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui.

Nerūdija ir nereikia dažyti.

T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.

S T O G E L I A I

DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų.

Naujausi žieminiai balto emalio ir „stainless steel“ langai.

Apkalame aluminijum medines namo dalis.

KOSTAS BUTKUS

Telef. — P R o s p e c t 8-2781

Pokalbis su dr. Gediminu Baluku.

(Atkelta iš 2 pusl.)

ki. Artėjant prie šio pokalbio pabaigos tikiu įspėjimą mūsų patriotinės visuomenės troškimus: kad mūsų dainų ir tautinių šokių festivalis ir toliau vyktų, kad pasaulio lietuvių suvažiavimai bei

jaunimo kongresai nesibaigtų ir tada, kai mūsų jau nebebus.

Baigiu poeto Vytauto Mačernio „Visijų“ posmu:

Per žemę mes praeinam tik vieną syk, tai būkime tvirtil!

Kieno gyvenimas bus panašus į sodrią dainą, Tas nesutirps mirty.

VI. Rmjs.

ŠIĄ VASARĄ APLANKYKITE GIMINES LIETUVOJE

Jei manote šią vasarą aplankyti savo gimines Lietuvoje, jums bus įdomu žinoti, kad Gordon Travel Service, Prudential Plaza, Chicagoje, ruošia tris grupines ekskursijas, išvykstančias šiomis datomis: liepos 6 d., liepos 29 d. ir rugpjūčio 17 d.

I programą įeina viso vienuolika dienų Lietuvoje — aštuonios dienos Vilniuje ir trys dienos Druskininkuose, Viešint Vilniuje, viena pilnos dienos ekskursija bus į Kauną ir Trakus. Gordon kelionių biuras jau

daugelį metų ruošia ekskursijas, tikslu aplankyti šeimas Lietuvoje. Lietuviai labai gerai atsiliepi apie jų pirmos klasės patarnavimą bei prieinamas kainas.

Kelionių maršrū'o ir kainų smulkias informacijas gausite, tik paskambinę Mr. William Bradt, 644-3003, ir pasakę jam datą, kada norite ekskursijoje dalyvauti; arba atvykę į Gordon Travel biurą Prudential Plaza (į "areade"), Chicagoje. Atmeta pirmą, iki penktą sk.

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. GAIMID

La dotuvų Direktoriai

Trys Moderniškos Kopyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — YArds 7-174

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-6600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

THREES MODERNIOS KOPYČIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS	
2314 W. 23rd PLACE	Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS	
2424 W. 69th STREET	Tel. REpublic 7-1213
ANTANAS M. PHILLIPS	
4348 S. CALIFORNIA AVE.	Tel. LAfayette 3-3572
POVILAS J. RIDIKAS	
3307 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-3401
JURGIS F. RUDMIN	
3354 S. HALSTED STREET	Tel. YArds 7-1911
VASAITIS — BUTKUS	
3319 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-1138-1139
LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS	
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL.	Tel. OLYmpic 2-1003
10821 South Michigan Avenue, Chicago TEL — CO 4-2228	

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4%

Mokamas už Vieną Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

5%

Naujas aukštas dividendų mokamas už investavimo sąskaitas.

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PENO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. 925-5988

ŠEŠĖLIUOSE GYVYBĖS BEIESKANT

Skaitytojos mintys, perskaičius naują Karolės Pažeraitės knygą

Karolė Pažeraitė, ANAPILIO PAPĖDĖJE. Romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1971 m. Chicagoje. Apilankas Giedrės Vaitienės. Knyga 286 psl. Kaina \$5.00, gaunama ir "Drauge".

Skaitytojas džiaugiasi kiekviena vietos, pasigėrėti žmonėmis, kurie toje aplinkoje sukūrė gyvenimą, yra retas malonumas. Knygos pagrindinė veikėja Jonė, nuolat klaidžiodama po Dainavos apylinkes, atskleidžia šio kampelio gamtos grožį. Jei niekad nebuvai Dainavoje, tai, rodos, ir nematė pačios gražiausios Lietuvos. Čia Dainavos ežeras, bangas supuodamas, dainuoja, čia kiekvienas vakaro saulėlydis keičiasi. Šioje ežero pakrantėje ir pradėdi pažinti šešiolikmetės mergaitės į grožį linkusią sielą ir veržimasis į mokslą. Tai tas jaunystės tarpsnis, kai pasaulis atrodo mažas, dangus ranka pasiekiamas, ir žemės neįturi po kojomis.

Išskirtinis Jonės ryšys su seneliais. Senelių lūpose atgyja visa šeimos praeities istorija. Su visomis detalėmis, užkeikimais ir praeities nuodėmėmis. Džiaugsmingai gimnazistė keliauja praleisti švenčių atostogas senelių draugėje. Iš tolo jai šviečia senelio sodyba su eglėmis ir šilka-medžiais. O maisto gardumėlis išaukia nuoširdžią padėką: "Nesuprantu, močiute, kodėl niekur nevalgiau tokios skanios kiaušienės. Jei kiaušienė, tai kiaušienė. O čia dar randi ant dugno skanią kruopų tyrę" (psl. 126)... ir tokios drėgnos duonos niekur man neteko valgyti". Išsilgusi senelė yra jaunosios pagoda. Su dideliu atsidėjimu senelė išklauso dukraitės pirmuosius plunksnos bandymus.

Lietuviškos šeimos gyvenimo vaizdai yra susiję su senelio katučių, bandelių kepimu. Retai kas knygoje dabar apie tai užsimena, tai užmarštin nuriudėję ipročiai, jau atitolę nuo mūsų dabarties gyvenimo, palikti tautosakų rinkėjams.

Mokinė — Rygiškių Jono gimnazijoje

Blykstelį anuometinio dvaro gyvenimas. Jonė čia tik viešnia. Dažna viešnia, nes skaityklos knygos ją vilioja vėl. Lyg senoje atvirutėje didikai dar bando išgyventi praeities sekmadieniais pokyliams. Su visais nusilenkimais ir titulais. Nors panelės jau ir tvartuose triūstis igudo, o kunigaikščiai ūkius tvarkyti išmoko.

Atgimsta Rygiškių Jono gim-

GAILUTĖ VALIULIENĖ

nazija, prisipildžiusi mokslo siekiančių kaimo jaunuolių. Suminėtos pavardės šioje vietoje lyg ir suteikia gimnazijos laiptams ryšį su tais žmonėmis, kurie per juos išėjo į gyvenimą. Paskutiniųjų metų gimnazistai išėjo į kariuomenę. Jų tarpe ir Jonės išsvajotasis Jurgis Tauras. Jurgis išgyvena tautos atgimimą visa būtybe. Jis važinėja po Lietuvą su paskaitomis, organizuoja ir gyvena atgimstančios tautos realybėje. Žina, kad yra jaunų užsidėgių, kurių gyslose teka karštas prosenelių kraujas. Kodėl tik viena Jonė gyvena klaidžiodama susimaičiusių sapnų dienoraščio ištraukomis, lyg nebūtų gyva savo tautos dalis. Visas jos nuopelnas tėvynei — solo partija atidainuota scenoje kitų choristų tarpe. Meilė žmogų brandina. Taip norisi pamatyti, kad ir Jonė subrandins vien šumas, prabėgančios draugystės, kad ji pajus stipriau tekančią gyvenimo upę, kaip tą pavasario ižą, kada jį pajudina ir pakrantėje užsilikusius ledus.

Mokytojų suminėjimas ir uniformos nemėgimas

Dažni pavardžių paminėjimai, atrodo, yra visiškai be reikalo. Perskaičius vienos ar kitos moky-

Karolė Pažeraitė

ANAPILIO PAPĖDĖJE

Karolė Pažeraitė

K. Pažeraitės knygos viršelis, pieštas Giedrės Vaitienės.

tojos pavardę, labai pasigendi ir tos mokytojos ryšio su mergaitės, gimnazistės gyvenimu. Kiek daug gimnazijoje mokytojų! Ar gi nei vienas iš jų nepalikto neįdildomų prisiminimų? Paminėti vien mokytojos pavardę, be jokio įvaizdžio lyg ir būtų neatleistina gimnazistės gyvenime nuodėmė. Ar nesuvirpa daugelio dabar rankos, paimant lietuvišką knygą į rankas. Tai daugiau sia ir yra literatūros, kalbos mokytojų nuopelnas. Kalbą išmokome iš tėvų šeimose, bet meilę literatūrai jau gimnazijos suole mokytojai įkvėpė. Sunku įsivaizduoti gimnazijos laikotarpį be vieno ar kito mokytojo įtakos.

Kodėl Jonė taip nemėgo uniformos? Rašytoja čia charakteringai iškelia svajotojos bėrą. Svajotojas priklauso vėjams, laisvei ir nepažabotiems sprendimams. Uniforma yra žmogaus įreminimo simbolis. Savo apdaru žmogus tada pasisako priklausęs vienai ar kitai žmonių grupei. Visa tai jau tampa raišiu su pareiga ir atsakomybe. Tai jau žymiai sunkiau, negu svajoti Marijampolės miesto sode su knyga rankoje.

Pareiga šeimai

Lemtingieji gyvenimo momentai, atrodo, visuomet įvyksta nelauktai. Jonė taip nori mokyti, nors jos mokslo pažymiai nepasizymi gerumu. Aišku, tai meilės svajonių įtaka neleidžia rimčiau susiminti prie knygų. Kiekvienas Jurgio žvilgsnis, ištisi jo sakiniai ar žodžiai pripildo mergaitės dvasinį gyvenimą. Tas žodis "kažkas", pasidarė tikrai lemtingas. Ypatinga nuojauta ir vidinis sielų jautrumas rėša šių jaunų žmonių dienas... ir išsiskyrimą. Jonė turi nutraukti mokslą ir padėti motinai išlaikyti du jaunesnius brolius. Čia išryškėja tikra mergaitės meilė motinai, šeimos glaudumas. Sunku jai atsakyti to svajingo gimnazistinio gyvenimo. Ano meto ūkiška lietuvių galvosena lyg ir byloja —mergaitei mokslas nėra taip svarbu, kaip vyrai. Vyras šeimos išlaikytojas, vyras ir atgimstančios tautos kūrėjas. O tautai reikia šviesių vadovų. "Broliai žūrėjo į sėsė dekingomis akimis" (psl. 210). Taip pradeda pareigos gyvenimą svajotoja.

Užverti knygos lapus, lyg maloniai perskaitytą senos draugės dienoraštį, norėdama tikėti, kad nors vieną kartą gyvenime šešėliai būna gyvi.

Grožio ir žavumo pamokos kalinėms

Illinois moterų kalėime yra vestos moterims grožio ir žavumo pamokos. Rūpinamasi ne tik jų išvaizdai duoti daugiau patrauklumo, bet ir jų kalbai daugiau švankumo. Instruktore yra buvusi modelė Jo Green.

Bostonietė menininkė Chicagoje

Bostone savo meno darbais tarsianti menininkė Ina Nenortienė atvyksta Chicago, kur balandžio 24—25 d. Jaunimo centre yra ruošiamas jos kūrybinių paroda.

Skautininkė Ina Nenortienė — Šimėnaitė gimnaziją baigė Vokietijoje. Amerikoje studijavo ir baigė Tafts universiteto Boston School of Occupational Therapy ir yra registruota terapistė. Mokykloje, susipažinusi su įvairiomis pritaikomojo meno šakomis, ypač susidomėjo emale. Jau daugiau kaip dešimt metų tobulinasi šioje srityje.

Keramika ir mozaiką studijavo Bostono Muziejaus meno mokykloje pas David Hollman, o emales pas Doris Hall ir Kalman Kubinyt. Yra dalyvavusi eilėje parodų, jų tarpe — Hess Gallery Pine Manor Jr. kolegijoje, Worcester Craft Center, De Cordova muziejuje, Lincoln, Mass., ir kt. Priklauso American Craftsman's Council, Massachusetts Association of Craftsman.

Visi yra kviečiami atsilankyti į parodos atidarymą, įvykstantį šiandien, balandžio 24 d., 7 val. 30 min. vakare Jaunimo centre, 106 kmb. Sekmadienį paroda tęsiasi nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Paroda ruošia

Aušros Vartų tunto Kunigaikšt. Gražinos vyr. skautų būrelis

Ina Nenortienė

"EGLUTĖS" PUSLAPIUOSE

AL. LINKANDERIENĖ

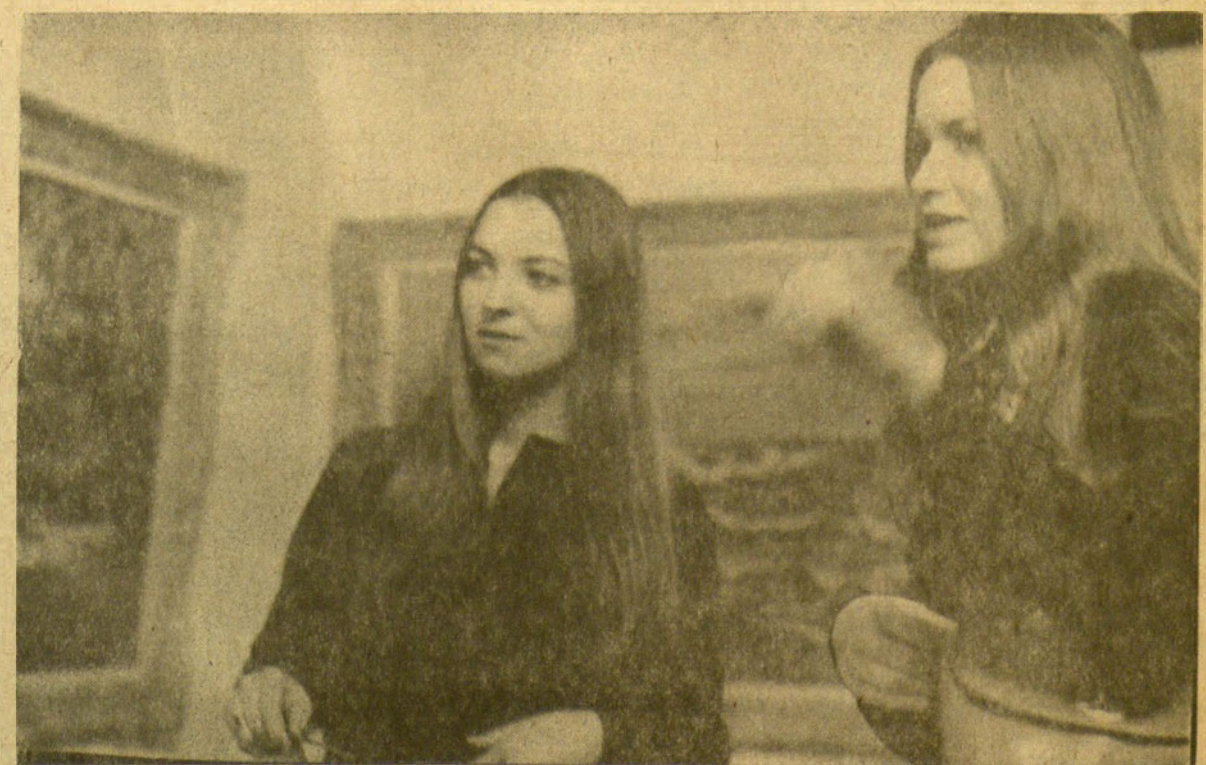
Retai man tenka "Eglutė" nuverti ir perskaityti, na, sakykim, ir ne perskaityti, o tik peržiūrėti. Tai "Eglutė" mokykloje, tai iš jos ruošiamos pamokos, tai jie vieno, ar trečio vaiko rankose. Pagaliau, kam čia labai svarbu, ką aš apie "Eglutę" galvoju. Nei aš jai skaitau, nei man ji ir rašyta. Tad paklauskim pačių vaikų.

Kristinos nuomonė

Kristina, 8 m., "Eglutę" skaito su malonumu. Tik eilėraščius praleidžia, nebent seselė mokytoja liepia išmokyti mintinai ar įsisiuvinį nurašyti. Labai mėgsta Pupučio nutikimus ir Dovelės bei Dariaus nuotykius laive. Kai kada reikia ir galvosūkį išspręsti. Tačiau, Kristinos manymu, geriausias rašinėlis kovo mėn. "Eglutėje" buvo "Jau ruduo ateina". Tai pačios rašytas. Na, ir dar pora apie rudenį ir žiemą, kuriuos rašė jos draugai.

Ką mėgsta Andrius su Rita

Andrius, 11 m., "Eglutę" perskaito — galgi šį kartą bus kas nors apie sportą, krepsinį, ledų rutulį, ar kokį kitą žaidimą su

Lietuvių dailininkų parodoje Kultūros židiny New Y orke.

Nuotr. V. Maželio

Marijos Rudienės paskaita Brazilinkų reikalui ir mintys apie Turkijos moterų pažangą

Lietuvių Moterų klubų federacijos Chicago klubo susirinkimas įvyko balandžio mėn. 4 d. Jaunimo centre. Jį pravedė klubo pirmininkė Marija Krauchunienė. Svarbiausia dalis buvo Marijos Rudienės paskaita.

Pirmininkė pristatė M. Rudienę kaip žymią visuomenininkę, taurią lietuvių, dėkodama, kad suteikė pasidalinti žiniomis apie visiemis lietuviams taip svarbų reikalą — tėvo ir sūnaus Brazilinkų likimą Turkijoje. Daug kas jau buvo aprašyta spaudoje, bet ponai Rudžiai pirmieji šiuo reikalu lankėsi Turkijoje, tai buvo labai įdomu išgirsti patirtus išpučius, perduotus gyvu žodžiu.

Prelegentė savo vaizdžioje kalboje smulkiai papasakojo visas aplinkybes apie Brazilinkų lėktuvų nukreipimą į Turkiją, siekiant laisvės. Turkijos teismas nustatė, kad jų bėgimo motyvai politiniai, bet kadangi įvykdė žmogžudystę — nusikaltimas, tai turi būti ir bausmė, nors ta bausmė būtų ir simbolinė.

Turkijos valdžia Brazilinkus gerai užlaiko. Turkijai sunku atsilaikyti prieš Rusijos kėslus. Bet turkai žino komunistų metodus, siekiančius sufabrikuoti kaltinimus. Turkai, nors ir spaudžiami, palankiai nusistatę Brazilinkų atžvilgiu. Jei nebūtų įvykę nužudymo, Brazilinkai jau būtų laisvi ir, gal būt, Amerikoje. Siunčiamos telegramos daug padeda, tik jos visos turėtų būti koreguojamos gerai mokančių anglų kalbą ir suprantančių reikalą. Įvykus Turkijos valdžios pasikeitimui, ir Brazilinkų bylos eiga gali kiek pasikeisti, bet neatrodo, kad jų reikalas pakryptų į blogąją pusę.

Toliau prelegentė papasakojo apie Turkų religinį gyvenimą, jų papročius, moterų pažangą. Didelis skirtumas yra tarp kaimo ir miesto. Kaime ir mažose miesteliuose gyvena apie 70 proc. gy-

ventojų, kurie daugiausia laikosi senoviškų papročių, tuo tarpu miestai modernėja ir taikosi prie Europos gyvenimo.

Paskaitai pasibaigus, buvo keletas klausimų, į kuriuos prelegentė išsamiai atsakė. Pirmininkė nuoširdžiai padėkojo M. Rudienei už tokią aktualią paskaitą ir apdovanojo LMK Federacijos išleista knyga "The Lithuanian Woman". M. Rudienės paskaita buvo didelis susidomėjimas, nes gausiai susirinko ne tik narių ir viešnių, bet buvo ir keletas svečių, jų tarpe ir dailininkas A. Varnas su žmona Marija.

M. Krauchunienė perskaitė LMKF centro v. pirmininkės Leskaitienės bendralaiškį, kur aprašoma centro ir visų klubų veikla, suriša su įvairiais įvykiais, įvairiniais ne tik mus, lietuvius, bet ir visą pasaulį.

Žurnalas "Moteris" švenčia 50 m. sukaktį, tai, pirmininkės pasiūlymu, nutarta ta proga nusisųsti sveikinimą ir įteikti žurnalui piniginę auką.

Po susirinkimo darbščių valdybos narių ir talkininkių buvo paruoštos vaišės, kurių metu pasidalinta išpuščiais tarpusavy, su viešniomis ir su svečiais.

E. S.

Vyro šonkaulio organizacija

Havajuose atsirado moterų grupė, kuriai nusibodo vadinamas moterų išlaisvinimo sąjūdis. Ir taip Liza Shupe sukūrė vadinamą Vyro šonkaulio organizaciją. Liza sako, kad jos neieško jokio išlaisvinimo, jos vyrų nelaiko jokiais priešiniais ar prispaudėjais. Jos esančios laimingos, kad moteris yra iš šonkaulio, arčiausio prie širdies, ir kad jų gyvenimas be vyrų būtų betikslis.

Liza Shupe didžiausiam Honolulu prekybos centre pasistatė būdėlę ir praėivių prašė balsuoti "taip", jeigu jos džiaugiasi esančios moteriškėmis. Per porą valandų prie jos sąjūdžio prisirašė 82 moterys.

Ponia Shupe yra keturių vaikų motina. Jos vyras yra Havajų universiteto inžinerijos mokyklos dekanas.

Pirktoji žmonos tyla

Raymondas Saunders, Anglijoje, turi tokią žmoną tarškala, kad per 10 metų jam nusibodo ir klausy is. Jis jai pažadėjo mokėti po 5 pensus (12 ct.) už kiekvienas 10 minučių, kurias ji įstengs ištylėti. Ir ji ištylė keturias valandas. Vyrui tai kainavo vieną sterlingų svarą ir 20 pensų, bet jis sako, kad buvo verta tiek užmokėti.

Tiesa, didelis vartojimas jaus-